

REINAART DE VOS

van A. Fauquez

vertaling: Karel Jonckheere

Toneelwerkgroep Proloog

REINAART DE VOS, van A. Fauquez.

vertaling: Karel Jonckheere.

Tegen het midden van de 12de eeuw ging de gewone burger, rijk geworden door handel en industrie, meetellen. Tot dan toe waren het de ridders, die de ridderromans en de krijgsliederen beluisterden. Deze werden door de troubadours op hun kastelen voorgedragen. De burgers, tot die tijd van alle poëzie verstoken, verlangden nu een eigen dicht- en vertelkunst, die realistischer en eenvoudiger moest zijn dan de kunst voor de ridders. Het volk kon, evenals de ridders, niet lezen, en luisterde op marktdagen of tijdens een pelgrimstocht naar de "fabliaux", kleine verhalen op rijm, korte satyres op het gewone leven, waarin soms op grove, soms op fijnzinnige wijze, vrouwen, doktoren, pastoors en monniken werden bespot. Later hebben grote schrijvers uit deze "fabliaux" hun stof gehaald (Molière, la Fontaine, Rabelais, Voltaire).

Tot deze satirische verhalen behoort de Franse "Roman de Renart": een felle hekeling van misstanden in de feodale en klerikale wereld van de 15de eeuw. De "Roman de Renart" bestaat uit 25 verhalen en verzen (de zogenaamde "branches").

Een van deze branches "Le jugement de Renard" (de veroordeling) is door een Vlaamse dichter bewerkt tot "Van den vos Reinaerde" (+ 1250).

Van deze dichter weten we weinig meer dan dat hij Willem heette. Dit Vlaamse dieren-epos berust wat de stof betreft op het Franse verhaal. Het is echter niet zozeer een vertaling of bewerking, als wel een geniale herschepping; kritischer ten aanzien van de maatschappij en sterker moraliserend dan de oorspronkelijke branches.

In de loop van de literatuurgeschiedenis zijn van dit epos verschillende bewerkingen gemaakt. Onze toneelbewerking is van de hedendaagse Belgische auteur Arthur Fauquez.

Ook hierin is de dierenwereld van Reinaart de gewone maatschappij van de zwakken en de sterken.

De dieren hebben menselijke eigenschappen, waarmee op een satyrische wijze de spot wordt gedreven.

De listige vos weet iedere situatie uit te buiten en zijn tegenstanders het slachtoffer te laten worden van hun eigen ondeugden. Hij doet dit zonder enige scrupules, maar toch op een amusante manier en met een steeds vrolijk humeur.

De auteur heeft het oorspronkelijke verhaal wat minder bijtend gemaakt door het invoeren van het vrouwelijke element. Het is de marmot Seibel die op een zorgzame wijze de bondgenote van Reinaart is in de strijd van botsende egoïsmen. Mede door de speelse en moderne tekst is het een verrukkelijk vrolijk verhaal geworden dat op een poëtische wijze met de menselijke ondeugden spot.

.-.-.-.-.-.

Toneelwerkgroep PROLOOG
Bilderdijklaan 19,
E I N D H O V E N .

REINAART DE VOS

een "bewerking van 'Van Den Vos Reinaerde', door
Arthur Fauquez.

Nederlands van: Karel Jonckheere.

Personen:

Tiecelijn	de raaf
Kapelaan Netelaar	de egel
Bruin	de beer
Isegrim	de wolf
Nobel	de leeuw
Reinaart	de vos
Seibel	de marmot

Als enig decor: een plek in het bos.

Door de belichting en zo nodig enkele veranderingen van het achtergordijn kunnen de verschillende seizoenen worden aangegeven.

P R O L O O G

DRIE GONGSLAGEN. MUZIEK, DIE MET EEN TROMPETSIGNAAL EINDIGT. TIECELIJN KOMT OP. MET EEN GEROUTINEERD GEBAAR ONTROLLT HIJ EEN PERKAMENT EN LEGT HIJ DE TROMPETTEN HET ZWIJGEN OP.

Tiecelijn: In naam van Zijne Majesteit de Leeuw, Koning Nobel, maken wij, de koninklijke griffier raaf Tiecelijn, bekend, dat het gerechtshof vanavond een bijzondere zitting zal houden en wel om een oordeel uit te spreken over de daden van Ridder Reinaart, de vos. Eenieder, die een klacht tegen genoemde Reinaart wil indienen, kan zich aan de balie van de rechtbank vervoegen om zijn grieven te vertellen en zich recht te doen wedervaren.

Netelaar: (DIE TIJDENS DE AANKONDIGING IS BINNEN GEKOMEN) Neem mij niet kwalijk, griffier, wat kan ik mij doen wedervaren?

Tiecelijn: St, ik ben nog niet klaar. (HIJ LEEST VERDER) Ondertekend: Leeuw Nobel, de Koning der Dieren.

Netelaar: Kan je mij nu uitleggen....

Tiecelijn: Sst! Een ogenblikje. Trompetten! (TROMPETSIGNAAL) Ziezo.

Netelaar: Ik heb nog steeds niets van je toespraak begrepen.

Tiecelijn: Het is ook niet nodig om toezpraken te begrijpen, kape-
laan.

Netelaar: Maar je kunt me toch wel in vertrouwen vertellen, wie er straks terecht wordt?

Tiecelijn: Die onverlaat van een Reinaart.

Netelaar: Ridder Reinaart de Vos?

Tiecelijn: De schelm, zal je bedoelen, de bedrieger, de deugniet.

Netelaar: Hij is een persoonlijke vijand van je, hè?

Tiecelijn: Hij is een persoonlijke vijand van ons allemaal. Van jou net zo goed als van mij, dat weet je heel best.

Netelaar: Maar jij bent toch wel heel erg belust op wraak, Tiecelijn.

Tiecelijn: Bekijk me maar eens, voordat je zoiets zegt. (HIJ LAAT ZIJN KAALGEPLUKTE ACHTERSTE ZIEN) Zie je? Nog verleden week woensdag is me dat overkomen.

Netelaar: Zelfs dat is nog geen reden om zo wraakzuchtig te zijn. Mijn zoon, wij moeten in dit leven....

Tiecelijn: Luister, kapelaan, als je een preek wilt houden, moet je het in de kerk doen, niet in de rechtszaal. Kom je op de zitting?

Netelaar: Dat is mijn goed recht....en trouwens ook mijn plicht, vind je niet?

Tiecelijn: Mag ik je dan als aanklager noteren?

Netelaar: Mij? Waarom?

Tiecelijn: Omdat ik aanneem, dat jij toch ook wel een appeltje met Reinaart te schillen hebt?

Netelaar: Ja, dat wel....maar dat is niet de moeite waard.

Tiecelijn: Waar gaat het over?

Netelaar: Over een ei, een eendeëi, dat hij mij ontfutseld heeft.

Tiecelijn: Maar dan zet ik je toch op mijn lijst?

Netelaar: Nee, nee, dat doe je niet. Want dan moet ik gaan uitleggen wat ik met dat ei deed en hoe ik eraan kwam, begrijp je? En dat zou misschien vreemd klinken, voor een geestelijke.

Tiecelijn: Nou, zoals je wilt. Ga dan maar zitten, want daar komen de aanklagers aanzetten.

Netelaar: Graag. (HIJ GAAT ZITTEN EN BEGINT ZIJN BREVIER TE LEZEN)
(BRUIN KOMT OP, MET EEN LAP OP ZIJN OOG EN ZIJN ARM IN EEN DOEK)

Tiecelijn: Goede avond, heer Bruin.

Bruin: (NORS) Morgen!

Tiecelijn: En hoe gaat het met je?

Bruin: Zie je dat soms niet!

Tiecelijn: (NEEMT HEM TERZIJDE) Maak je maar geen zorgen, ik heb de lijst vol. Deze keer zal hij de dans niet ontspringen.

Bruin: Laten we het hopen. (HIJ GAAT ZITTEN ZONDER AANDACHT AAN NETELAAR TE SCHENKEN)

Tiecelijn: Je vrienden maken geen haast met het vormen van het hof. Ik voor mij geloof, dat baron Isegrim, de wolf, zichzelf net zo lief op een malse schapebout zou vergasten als op deze rechtszitting.

Isegrim: (HIJ HEEFT EEN VERBAND OM ZIJN KOP, HINKT, LEUNT ZWAAR OP EEN STOK. HIJ IS IN ALLE STILTE ACHTER TIECELIJN OPGEKOMEN) Een lekkere vette vleugel zou ook smaken...

Tiecelijn: Jij....wat sluip jij toch altijd als een wolf rond, heer Isegrim.

Isegrim: Dat lijkt me nogal logisch. (TERZIJDE) En?

Tiecelijn: (FLUISTEREND) Alles is in orde. Ik heb precies gedaan wat je gezegd hebt. Over een uur zijn we van Reinaart verlost.

Isegrim: Daar reken ik dan ook op. (NA EEN BLIK VAN VERSTANDHOUDING MET BRUIN GAAT HIJ ZITTEN)

Tiecelijn: (TERZIJDE, TERWIJL HIJ AAN ZIJN SCHOUDER VOELT) Een lekkere vette vleugel.... Jaja, dat zou meneer wolf wel lijken.

Nobel: (KOMT OP MET OVERDREVEN WAARDIGHEID, THEATRAAL, MET DIEPE GEMAAKTE STEM) Sinds wanneer klinkt er geen trompetgeschal meer als ik binnenkom?

Tiecelijn: (BUIGT ALS EEN KNIPMES) Sire....Hoogheid....ik wist niet....ik dacht....Trompetten! (TROMPETSIGNAAL)

Nobel: Deel nu het gerechtshof mijn komst mede.

Tiecelijn: Zeker, Sire, Trompetten! (TROMPETSIGNAAL) Mijne heren, de Koning! (IEDEREEN STAAT OP. NOBEL NEEMT MET VEEL VERTOON PLAATS)

Nobel: Ik verklaar de zitting van het Hooggerechtshof geopend. Griffier!

Tiecelijn: Sire?

Nobel: Hoeveel beschuldigten zijn er vanavond?

Tiecelijn: Eén, Hoogheid. Alleen Ridder Reinaart, de vos.

Nobel: Reinaart? Wat wordt hem ten laste gelegd?

Isegrim: (WOEDEND) Een overval op mijn persoon'.

Bruin: Hij heeft mij geslagen!

Tiecelijn: Mijn leven heeft aan een zijden draad gehangen I

Nobel: Bruin! Isegrim! Wat zien jullie eruit! Hebben jullie nu al weer met elkaar gevochten?

Bruin: Nee, Sire, dat is het werk van Rein.

Isegrim^ Ja, Sire, het werk van Reinaart.

Tiecelijn: Wij zijn zijn slachtoffers, allemaal!

Nobel: Als dat waar is, moet hij onmiddellijk voorgeleid worden.

Tiecelijn: Ja, maar....Hoogheid, de zaak is, dat....

Bruin: We hebben zijn aanwezigheid niet nodig om U te vertellen wat hij gedaan heeft.

Isegrim: Wat mij persoonlijk aangaat, kan ik U zeggen, dat....

Nobel: Waar is Reinaart?

Tiecelijn: Ridder Reinaart denkt....dat is te zeggen, ik denk dat hij denkt, dat....

Nobel: Houdt op met dat gehaspel! Waar is Reinaart. Hij moet onmiddellijk geroepen worden!

Tiecelijn: Zeker, Hoogheid. Trompetten! Roept Reinaart op!

(TROMPETSIGNAAL. HET LIJKT OP GESCHAL VAN JACHTHOORNS EN EINDIGT MET TROMGEROFFEL. TIJDENS DEZE FANFARE BEREIDT IEDEREEN ZICH OP ZIJN EIGEN MANIER OP DE KOMST VAN REINAART VOOR EN PROBEERT ZICH EEN HOUDING TE GEVEN TEGENOVER DE GEVREESDE SCHAVUIT DIE ZIJN INTREDE ZAL DOEN)

Isegrim: Daar komt hij, de schurk.

(REINAART KOMT OP, ONTSPANNEN, OP ZIJN GEMAK, HIJ BUIGT VOOR DE KONING)

Nobel: Gegroet, Ridder Reinaart.

Reinaart: Goedenavond, Hoogheid.

Nobel: Je hoeft alleen maar te antwoorden als je iets gevraagd wordt.

Reinaart: Heb ik dan niet het recht, Sire, om de oprechte wens uit te spreken dat deze dag, die ten einde speedt, een goede dag in Uw leven mag zijn?

Tiecelijn: Maar toch was hij het van plan. Ik heb het bewijs. Ik ben vier veren van mijn staart kwijt....hij heeft me die dag vier veren uit mijn staart getrokken.

Reinaart: En wie bewijst, dat de wind dat niet gedaan heeft?

Tiecelijn: De wind? Nee, jij hebt het gedaan! (ALGEMEEN GELACH)

Nobel: Laten we niet verder op deze belachelijke geschiedenis ingaan. Is er nog iemand die klachten heeft over de hier aanwezige vos Reinaart?

Tiecelijn: (TREKT NETELAAR, DIE NOG STEEDS IN ZIJN BREVIER ZIT LEZEN, AAN ZIJN ARM)

Netelaar: Ja. (HIJ STAAT OP)

Nobel: Wij luisteren, kapelaan.

Netelaar: Dat overkomt me ook niet iedere dag. (HIJ SLAAT ZIJN BREVIER WEER OPEN EN BEGINT TE LEZEN) Het was in die dagen, geliefde broeders....

Nobel: Waarvan heb jij de vos te beschuldigen?

Netelaar: Ik?

Nobel: Je had toch een aanklacht in te dienen?

Netelaar: Nee, niet dat ik weet.

Tiecelijn: Jawel, je weet toch wel, van dat eendeëi.

Netelaar: Een ei? Wat voor een ei? Wat voor een eend?

Nobel: Kom, vooruit. Heeft Reinaart je nooit iets in de weg gelegd?

Netelaar: Dat zal hij wel uit zijn hoofd laten. Vanwege mijn ste-kels, begrijpt U?

Nobel: Dus je hebt niets te zeggen? Ga dan weer zitten en laat ons met rust. Is er nog een andere aanklager?

Tiecelijn: Er zijn er nog een heleboel, Sire, ontelbaren.

Nobel: Wie zijn dat dan?

Tiecelijn: De afwezigen, Hoogheid, alle afwezigen.

Reinaart: Dan hadden ze maar moeten zorgen om niet afwezig te zijn.

Tiecelijn: Ja en ze hadden er vooral voor moeten zorgen niet in jouw maag terecht te komen. Majesteitedele heren....ik heb hier een afschrikwekkende lijst van de slachtoffers van deze schurk. (ONTROLT PERKAMENT) Tussen zijn kaken vermorzeld en in zijn maag begraven werden: de haan Cantecleer en zijn hennen, de dames Coppe, Spikkel, Zwart en Roest; de eend Vlerkenplas en zijn wijfjes, Klok de kalkoen en nog duizend andere van onze gevederde vrienden.

Nobel: En wat heb je deze keer te zeggen?

Isegrim: Hij moet gehangen worden, Sire.

Tiecelijn: Ja, hij moet aan zijn poten opgehangen worden!

Bruin: Ja, aan de galg met hem!

Nobel: Dat is een zeer zware straf. Heb je soms verzachtende omstandigheden aan te voeren?

Reinaart: Ik heb evenveel verzachtende omstandigheden als gij onderdanen hebt, Sire. Verslindt mijn neef Isegrim soms zelf geen onschuldige lammetjes en vreedzame schapen bij de vleet? En doet mijn oom Bruin zich niet altijd te goed aan honing, die hij van de bijen steelt? Eet griffier Tiecelijn niet iedere dag het graan en de druiven van de mensen op? En gij, Hoogheid, gij at gisteren als diner toch zelf ook een mals geitje en een halve ree?

Isegrim: Hij moet opgehangen worden!

Bruin: Hij moet hangen!

Tiecelijn: Aan de galg met hem! Vandaag nog!

Nobel: Je hoort het.

Reinaart: Ja, ik hoor het, Sire, en ik kom er niet erg van onder de indruk. Ik weet toch dat er meer wijsheid schuilt onder de kroon van een koning dan in de kleine koppen van zijn hovelingen. Een werkelijk groot koning weet op het juiste ogenblik vergiffenis te schenken.

Nobel: (DROMERIG) Een werkelijk groot koning weet op het juiste ogenblik vergiffenis te schenken....

Reinaart: En gij, Uwe Hoge en Illustere Majesteit moet over mijn lot beslissen.

Nobel: Reinaart, ik ben een werkelijk groot koning.

Reinaart: Dat zal niemand betwijfelen, Sire.

Nobel: Je zult niet gehangen worden.

Reinaart: Ik dank U, majesteit.

Tiecelijn: Dat is ongehoord!

Nobel: Zei daar iemand iets?

Isegrim: Sire, dit moet een vergissing zijn.

Nobel: Ik verzoek je wel, om....

Bruin: Maar toch zult gij mij willen toestaan...

Nobel: Ik sta niets toe. Laat iedereen zwijgen en mij de gelegenheid geven om mijn uitspraak te doen. Je zult niet gehangen worden, meester Reinaart. Ik geef je nog een jaar gratie.

Tiecelijn: Wat! Een jaar?

Nobel: Ja. (TOT REINAART) Maar dat is dan ook je laatste kans. Wij staan je toe om in dat jaar straffeloos vierentwintig misdrijven te begaan.

Isegrim: Dat zijn er twee per maand!

Nobel: Maar meer ook niet!

Bruin: Dit is waanzin!

Nobel: Stilte! Wij allen, jullie zowel als hij zowel als ik, maken ons min of meer schuldig aan zekere...aan zekere vergrijpen ten opzichte van degenen, die zwakker zijn dan wij. Dat is een natuurwet, die we niet kunnen veranderen. We hopen allemaal, dat onze fouten ons niet te erg aangerekend worden. Daarom zullen we de jouwe vierentwintig keer door de vingers zien.

Reinaart: Deze clementie doet U eer aan, Hoogheid.

Bruin: Moet je hem horen, die vervloekte strooplikker.

Nobel: Vierentwintig, zei ik. Maar wees voorzichtig. Een meer dan dat en je gaat onherroepelijk naar de galg.

Reinaart: Zover zal het niet komen, Sire, dat kunt ge van mij aan-nemen.

Isegrim: Dat kan jij gemakkelijk zeggen.

Nobel: Op de dag af over een jaar komen we hier weer net als vandaag bij elkaar en dan zullen we je dossier doorne-men. Nu ben je vrij. Maar denk goed aan de voorwaarden.

Reinaart? Sire, ik beloof U plechtig, dat er U geen klacht over de rampzalige Reinaart ter ore zal komen.

Nobel: Dat is goed. Ga nu maar!

Reinaart: Hoogheid, ik ga met een gebroken hart. Ik heb vandaag veel trouwe vrienden verloren. (HIJ GAAT AF)

Tiecelijn: Hoe hebt gij dit kunnen doen, Hoogheid!

Isegrim: Sire, dit is onverantwoord!

Bruin: Ge hebt de grootste boef van Uw hele koninkrijk vrijge-sproken.

Tiecelijn: En dacht gij soms, dat hij rekening van zijn misdaden zou komen afleggen? Hoe moeten wij erachter komen of het er al vierentwintig zijn en geen dertig en geen veertig? Wie moet dat controleren?

Nobel: Jij.

Tiecelijn: Ik? Waarom juist ik?

Nobel: Ben je de griffier van de koning of niet?

Tiecelijn: Ontegenzeggelijk. Gij hebt me persoonlijk benoemd.

Nobel: Dan is het ook jouw taak om in een speciaal daarvoor be-stemd register alle vergrijpen van Ridder Reinaart op te tekenen.

Tiecelijn: Dat is een opdracht, die veel tact vraagt... en die veel gevaar met zich meebrengt.

Nobel: Gelukkig dan maar, dat jij zo diplomatiek bent....en zo moedig. Ik reken op je.

Tiecelijn: Uw koninklijk vertrouwen is zeer vererend, Hoogheid, en goedbeschouwd geloof ik, dat ik die lijst met veel genoeg zal samenstellen.

Nobel: Nu verzoek ik iedereen om rustig naar huis te gaan en zich mijn voorbeeldige rechtspraak goed te herinneren.

Tiecelijn: Trompetten!

Isegrim: Ik groet U, koning Leeuw (TERZIJDE) Wat een gekkenwerk om Reinaart op vrije voeten te laten (HIJ GAAT AF)

Bruin: Ik groet U, Sire (TERZIJDE) Wat een stommiteit om die vervloekte vos vrij te spreken! (HIJ GAAT AF)

Nobel: Zoals je ziet is iedereen tevreden over mijn uitspraak, die ik trouwens zelf volmaakt zou willen noemen. Goede avond, Tiecelijn. (HIJ GAAT AF)

Tiecelijn: Goede avond, Sire. (ALLEEN) Wat een ramp, die bandiet is er toch weer onderuit gekomen. (TOT NETELAAR, DIE NOG STEEDS IN ZIJN BREVIER VERDIEPT IS) Kapelaan!

Netelaar: Ja.

Tiecelijn: Het is afgelopen.

Netelaar: Ja, dat merk ik. Het was heel interessant. Werkelijk heel interessant.

Tiecelijn: Je zult moeten toegeven, dat je niet veel voor de goede zaak gedaan hebt.

Netelaar: Hoezo?

Tiecelijn: Met dat eendeï. Waarom heb je daar nu niets over gezegd?

Netelaar: Omdat ik er niet op gesteld ben, mijn beste Tiecelijn, om mij de wraak van Reinaart op de hals te halen. Er komt misschien een tijd, dat ik hem graag mijn partij zal zien kiezen. Welterusten! (HIJ GAAT AF)

Tiecelijn: Welterusten, welterusten! Hoe kan iemand mij welterusten wensen, terwijl Reinaart vrij rondloopt. Alleen bij de gedachte krijg ik al pijn in mijn veren.

(SEIBEL KOMT OP, ZIJ SLAAPT HALF, HOOFDKUSSEN ONDER HAAR ARM; ZIJ BOTST TEGEN TIECELIJN OP, DIE METEEN OP DE KNIEËN VALT)

Tiecelijn: (ZONDER HAAR TE ZIEN) Vergeef mij, Reinaart! Ik had best een goed woordje voor je willen doen, maar Bruin en Isegrim keken me aldoor zo dreigend aan, dat ik....

Seibel: Wat vertel je daar allemaal?

Tiecelijn: Hè? Seibel! Ben jij het!

Seibel? Ja, ik ben het, hoor.

Tiecelijn: Waarom zei je dat dan niet!

Seibel: Je vroeg toch niets?

Tiecelijn: (MINACHTEND) Die marmot! Die eeuwige slaapkop! Ik dacht waarachtig, dat het Reinaart was.

Seibel: Dan had je niet goed gekeken, hoor.

Tiecelijn: Wat doe je hier eigenlijk?

Seibel: Ik kom voor de rechtszitting. Ze gaan Reinaart veroordelen. Dat is hier toch?

Tiecelijn: De zitting is al een uur afgelopen.

Seibel: Is het heus? Dan ben ik zeker onderweg in slaap gevallen.

Tiecelijn: Zoals gewoonlijk.

Seibel: Hoe is het afgelopen?

Tiecelijn: O, die booswicht heeft er zich weer mooi uitgepraat. Hij is weer voor een jaar vrij.

Seibel: Dat is prettig. Of niet?

Tiecelijn: Verschrikkelijk is het. En bovendien is hij gemachtigd - gemáchtigd, versta .je! - om ongestraft vierentwintig misdaden te begaan. Vierentwintig!

Seibel: Daar zal hij niet lang over doen.

Tiecelijn: Maar daarna één meer dan zijn misdaden en hij wordt opgehangen. En ik ben persoonlijk belast met de contrôle.

Seibel: Hoe wil je dat doen?

Tiecelijn: Ik ben niet voor niets griffier van de koning. Alles wat hij uithaalt, van de grootste tot de allerkleinste streek, zal ik precies in een boek optekenen.

Seibel: (ZONDER BELANGSTELLING) Zo. (ZIJ GAAPT) Ik heb toch zo'n slaap, het is niet te geloven.

Tiecelijn: Dan moet je gaan slapen. Ik zelf ben van plan om een jaar lang geen oog meer dicht te doen.

Seibel: (MAAKT HET ZICH GEMAKKELIJK TEGEN EEN BOOM) Welterusten.

Tiecelijn: Het zal me niet moeilijk vallen om vierentwintig klachten tegen Reinaart bij elkaar te krijgen. Mijn boek zal hem lelijk van zijn stuk brengen. Uiteindelijk zal hij toch hangen. Ja, bij de ziel en zaligheid van alle raven, uiteindelijk zal hij toch hangen!

EINDE VAN DE PROLOOG

E E R S T E B E D R I J F - V O O R J A A R .

BIJ HET AANBREKEN VAN DE DAG. MUZIEK. DE VOGELS ZINGEN. SEIBEL LIGT VREDIG TE SLAPEN.

Reinaart: (KOMT OPGEWEKT OP) Wees welkom, lente! Gesmolten is de sneeuw, die koud maakte en nat; weg is het ijs, dat de konijnenholen dichtgevroren had; voorbij de gure wind, die klauwde als een kat; nu kan ik weer op jacht en vind weer andere buit dan een griep, een buikloop, een bevroren snuit; geen tochten door de modder meer, 't is uit. Wees welkom, lente!

Seibel: (HALF IN SLAAP) Wat zeg je?

Reinaart: Dat het hoog tijd is om een eind aan je slaap te maken en je kussen weg te bergen»

Seibel: Is het dan al weer lente?

Reinaart: Ja, het is weer lente, lieve Seibel, en die brengt ons weer jonge konijntjes en malse vogeltjes.

(VAN TAMELIJK DICHTBIJ KLINT LUIDRUCHTIG EENDEN GEKWAAK)

Seibel: Malse vogeltjes? Is het heus? (ZIJ VALT WEER IN SLAAP)

Reinaart: (HIJ ZIET NIET DAT SEIBEL WEER SLAAPT EN DAT ISEGRIM STIL IS OPGEKOMEN) Zeker. En ook eenden brengt hij ons weer. Zo gaat dat nu eenmaal. Zo weet ik een prachteend, daar bij de boerderij. Ja, ik heb je de hele winter met rust gelaten, meneer Kwak, maar nu het weer lente is, bestaat er maar één goede plaats voor jou, lief diertje dat je bent, en dat is in mijn knapzak.

Isegrim: Zo, ga je weer aan de slag?

Reinaart: Ik begroet de lente.

Isegrim: Je loert op de eend van de boer, schurk. Je bent van plan om ze te verschalken, geef toe!

Reinaart: Wat heb je toch een fijn gehoor, Isegrim. Dat heb ik altijd in je bewonderd,

Isegrim: Waag één stap in de richting van die eend... één stap, hoor je?... en ik zeg het tegen de koning.

Reinaart: Kalm aan. Maak je niet kwaad. Je mag ze van me hebben.
Ik wens je een goede jacht, neef. (HIJ GAAT AF)

Isegrim: (GROMT) Goede jacht, jaja. (LIKKEBAARDEND) Die eend is voor mij. Voor niemand anders. Daar heb ik me al sinds het najaar op verheugd.

Seibel: (GAAPT)

Isegrim: Seibel! Maar dat is eigenlijk een veel gemakkelijker te verschalken maaltje. (HIJ SLUIPT NAAR SEIBEL TOE)

Reinaart: (KOMT TERUG) Neef.

Isegrim: Wat is er nu weer?

Reinaart: Ik ben een jachtgenoot van je tegengekomen.

(NOBEL KOMT OP MET VEEL WAARDIGHEID. REINAART BEGROET HEM UITVOERIG)

Isegrim: Die marmot, Sire. Ziet ge die marmot? Ze ligt te slapen.

Nobel: Ze is uit haar winterverblijf tevoorschijn gekomen. Dat is het teken dat het weer lente is, vrienden.

Isegrim: Inderdaad, Sire, zo is het.

Nobel: Ik heb echt zin om vanmorgen te gaan jagen. Ga je mee?

Isegrim: Dat is me een ware eer; Sire.

Nobel: Laten we dan maar geen tijd verliezen.

Isegrim: Maar... uh... Reinaart...

Nobel: Die heeft de jacht toch voor een jaar opgegeven?

Reinaart: Ja, zo is het, Hoogheid.

Nobel: (TOT ISEGRIM) Volg mij! (HIJ GAAT AF)

Isegrim: Ik kom eraan. Sire. (TOT REINAART) Dat zal je me betaald zetten. (TOT NOBEL, DIE AL OP WEG IS) Ik kom eraan. (HIJ GAAT AF)

Reinaart: Succes, beste neef! (HIJ LACHT EN GAAT SEIBEL WAKKER MAKEN)

Seibel: Wat? O, ben jij het?

Reinaart: Word wakker.

Seibel: Maar ik sliep net zo lekker.

Reinaart: Dat kan wel zijn, maar ik wil je een raad geven. Je moet Isegrim niet vertrouwen... en Bruin ook niet... en de koning ook niet. Ze hebben honger.

Seibel: (STAAT OP) Ik vertrouw ze geen van allen. Reinaart... jou evenmin als de anderen. En toch mag ik jou wel.

Reinaart: Dat is aardig van je,

Seibel: En om het je te bewijzen, zal ik jou ook een raad geven. Pas op voor Tiecelijn. Hij heeft van de koning opdracht gekregen om precies na te gaan wat je allemaal doet en dat gaat hij in een boek opschrijven.

Reinaart: Hij zal bij mij niets dan goede daden tegenkomen, wees maar niet bang. Ik heb nog een jaar van goed gedrag voor de boeg.

Seibel: Zo lang als dat duurt! (TERWIJL ZIJ WEGGAAT) Maar nog iets. Ga daar niet zitten, er is een bijennest. (ZIJ GAAT AF)

Reinaart: (ALLEEN) Wat een geluk, dat ze mij gewaarschuwd heeft. (HIJ ZIET BRUIN BINNENKOMEN) Met die meneer heb ik ook nog een appeltje te schillen. Goedemorgen, oom.

Bruin: Goeiedag

Reinaart: Nog steeds in een slecht humeur?

Bruin: Laten we het daar maar niet over hebben.

Reinaart: Dat wilde ik je nu juist voorstellen- Laten we het verleden vergeven om vrede met elkaar sluiten- Ik zal voortaan alleen nog maar een liefhebbende en toegewijde neef zijn.

Bruin: Als je denkt, dat ik dat geloof.

Reinaart: Als bewijs wil ik je een paar lekkere honingraten aanbieden, die door de bijen in de steek zijn gelaten. Wat denk je daarvan?

Bruin: Ik denk, dat het wel weer een van je leugens zal zijn.

Reinaart: Wat heb ik toch een ellendig bestaan. Zelfs mijn oom twijfelt aan mijn goede bedoelingen.

Bruin: Wie in jouw goede bedoelingen gelooft, is niet goed bij zijn hoofd. Waar is die honing?

Isegrim: (WOEDEND) Je hebt hem net voor mijn neus weggekaapt*

Reinaart: Je kan het of je kan het niet, neef.

Nobel: In ieder geval moet er nu gedeeld worden?

Isegrim: Dat ben ik met U eens. We moeten delen.

Reinaart: (LEGT DE KALKOEN VOOR NOBEL NEER) Gaat Uw gang.,

Nobel: (ZET EEN POOT OP DE KALKOEN) Ik vind, dat jij maar moet beslissen Isegrim, welke stukken we ieder voor onze rekening moeten nemen,

Isegrim: Volgens mij moeten we allereerst die vos hier van de verdeling uitsluiten, want hij moet zich aan zijn belofte houden, hij mag dit jaar niet jagen.

Nobel: En dan?

Isegrim: Dan neem ik de kop de nek, een vleugel en daar heb ik meer dan genoeg aan, met een poot en een stuk van de borst..... en als koning hebt gij récht op alle andere stukken,

Nobel: (GEEFT HEM EEN KLINKENDE KLAP OM ZIJN OREN) Je kan er niets van. (TOT REINAART) En jij, hoe zou jij het doen?

Reinaart: Dat is toch gemakkelijk genoeg. Eerst kiest gij wat U aanstaat, Sire. De romp en de poten, bijvoorbeeld. Hare Hoogheid, de Leeuwin, Uw koninklijke echtgenote, krijgt de vleugels en de kop. De nek is voor Uw zoon, de welp. Ik weet zeker, dat hij die met plezier zal opknabbelen en het is een goede oefening voor hem. Isegrim heeft zo'n last van kiespijn, dat hij op het ogenblik niet kan eten en ik zelf heb toevallig helemaal geen trek.

Nobel: Dat noem ik een uitstekende verdeling. Van wie heb je dat zo goed geleerd?

Reinaart: U zou het vossenwijsheid gunnen noemen, Sire, maar ik denk, dat het ook komt door de manier waarop Uw koninklijke poot Isegrims wang streelde.

Nobel: Ik merk, dat je lering trekt uit de fouten van anderen. Daar kan ik je mee feliciteren. En jij, heer Wolf, jij moet maar eens een voorbeeld aan Reinaart nemen,

Isegrim: (MAAKT EEN SCHIJNBAAR OOTMOEDIGE BUIGING)

Nobel: Tot ziens, vrienden en bedankt voor jullie hulp. (HIJ VER-
TREKT MET DE KALKOEN)

Isegrim: (WOEDEND) Een voorbeeld aan Reinaart nemen... een voor-
beeld aan Reinaart nemen... Nee, verdelen daar kan ik
niets Van. Eerst kiest gij wat U aanstaat, Sire, De romp
van de kalkoen... zijn poten... De vleugels voor de Ko-
ningin... De nek voor Uw zoon... Isegrim heeft last van
kiespijn en ik heb toevallig geen honger. (HIJ RAMMELT
REINAART DOOR ELKAAR) Ik weet niet waarom ik jou geen flink
pak ransel geef, ellendige vleier, intrigant die je
bent, strooplikker! (HIJ DUWT HEM WOEDEND VAN ZICH AF)

Reinaart: Toch heb ik geen klap van een koninklijke klauw gehad.

Isegrim: Oh, ik zou je wel ik weet niet wat kunnen doen!

Reinaart: Troost je, Isegrim, we verliezen er echt niet veel aan.
Die kalkoen is zo oud en taai, dat de koning en de ko-
ningin en hun zoon er waarschijnlijk hun tanden op bre-
ken. Geloof me, daarginds komt een maaltijd aanzetten,
die heel wat beter is dan die van de koning,

Isegrim: Netelaar?

Reinaart: Nee, niet de kapelaan, maar de ham, die hij bij zich
heeft.

Isegrim: Maar pas op voor zijn stekels!

Reinaart: Maak je daar naar niet bezorgd over. Ga je verstoppen.
Ik zal ervoor zorgen, dat Netelaar zijn ham bij jou in
buurt neerlegt. Dan neem jij hem weg en kunnen we hem
samen op een rustig plekje verdelen.

Isegrim: Afgesproken. (HIJ VERSTOPT ZICH)

Reinaart: (TERZIJDE) Ik zal er wel voorzorgen, dat ik allebei de ge-
deeltes krijg, (NA EEN KORTE BLIK IN DE RICHTING VAN DE NADERBIJ
KOMENDE NETELAAR, WENDT HIJ ZICH AF EN BEGINT ZICHZELF OP DE BORST TE
SLAAN) Oh, wat heb ik nu weer gedaan? Miserabel beest dat
ik ben! Zal ik het dan nooit afleren om gemene streken
uit te halen! De hemel geve, dat er een kerkdienaar mijn

pad kruist om mij de biecht af te nemen en me mijn zonden kwijt te schelden.

Netelaar: Mijn zoon!

Reinaart: Eerwaarde! Heb je toevallig gehoord wat ik zei?

Netelaar: Ja, mijn zoon;

Reinaart: Ik zal wel in de hel terechtkomen, denk je ook niet?

Netelaar: Geen die berouwt, vaart ter helle.

Reinaart: Oh maar ik heb berouw, geloof dat maar, ik heb reusachtig berouw.

Netelaar: Dat is heel goed, mijn zoon,

Reinaart: Mijn hemel, wat zie ik daar?

Netelaar: Wat is er?

Reinaart: Het komt weer over me!

Netelaar: Wat komt weer over je?

Reinaart: Ik voel die afschuwelijke zondige lust weer in mij opkomen. Alleen bij het zien van die ham, raak ik al mijn goede voornemens weer kwijt.

Netelaar: Kalm, mijn zoon, kalm nu maar.

Reinaart: Dat kan jij gemakkelijk zeggen. Zolang dat heerlijke stuk vlees vlak voor mijn neus is, zal het water me in de mond blijven lopen, daar is niets aan te doen.

Netelaar: Je kunt jezelf toch wel een beetje beheersen, alle duivels.

Reinaart: De duivel, ja, het is de duivel die dan in mij vaart. Vaderetro, Satanas. Doe die ham weg, alsjeblieft, leg hem buiten mijn gezichtsveld en bid voor me, bid voor de redding van mijn gulzige ziel.

Netelaar: (LEGT DE HAM WEG) Zo, nu zie je hem niet meer.

Reinaart: Maar ik ruik hem nog wel... leg hem wat verder weg... ja, nog iets verder, dat die prikkelende geur niet meer in mijn neus kan binnendringen.

Netelaar: (LEGT DE HAM NU DICHTBIJ DE SCHUILPLAATS VAN ISEGRIM) Zo, kniel nu dan maar, mijn zoon, mijn beste Reinaart. Kniel hier maar voor me neer, dan zal ik die duivel wel uit je verdrijven.

(ISEGRIM GAAT ER MET DE HAM VANDOOR)

Reinaart: Hij is weg!

Netelaar: Wie?

Reinaart: De duivel! En ik geloof dat hij je ham heeft meegenomen!
(HIJ GAAT AF, ISEGRIM ACHTERNA)

Netelaar: Die smeerlap, Die komediant! Zo'n gemene dief! Mijn ham! Geef me mijn ham terug! (AF)

(IN DE VERTE KLINKT HET GESCHREEUW VAN TIECELIJN: LELIJKE KAASDIEF! EN VAN NETELAAR: GEEF ME MIJN HAM TERUG!)

Nobel: (KOMT OP) Wat hoor ik, toch voor merkwaardig geschreeuw in het bos vanmorgen. Het leek wel of er iemand om een ham aan het roepen was. En aan de andere kant schreeuwen ze kaasdief. Dan zal die booswicht van een Reinaart ook wel in de buurt zijn. Ham? Kaas. Het is eigenaardig. . . het lijkt wel, of... ik geloof, dat mijn koninklijk reukorgaan de strelende geur van een stuk camembert opvangt, dat moet hier vlak in de buurt zijn. (HIJ ONTDEKT DE KAAS) Bliksem, mijn koninklijke neus is toch wel een eersterangs kwaliteit. Deze vondst komt goed te pas, na het schrale maal, dat ik net aan dat taaie kalkoenenkarkas, heb gehad. (HIJ VERORBERT DE KAAS) Hè, dat was een koninklijk hapje! (VAN NABIJ DE STEM VAN TIECELIJN: KAASDIEF! GEMENE KAASDIEF!)

Nobel: (SLIKT VLUG HET LAAGSTE STUK KAAS DOOR)

Tiecelijn: (KOMT OP) Kaasd... Sire, mijn kaas!

Nobel: Welke kaas?

Tiecelijn: Mijn camembert!

Nobel: Zo, dus het is jouw kaas, die...uh... verdwenen is?

Tiecelijn: Ja, Sire.

(BRUIN KOMT BINNEN, REINAART MET ZICH MEESLEUREND.)

Bruin: Houd je praatjes maar voor je! Ik zit onder de bijenstenen.

Tiecelijn: Hij heeft hem gestolen!

Nobel: Wie? Bruin?

Tiecelijn: Nee, Reinaart!

Reinaart: Ik? Wat heb ik gestolen?

Tiecelijn: Mijn camembert! Hij heeft het gedaan!

Reinaart: Wat een leugenaar!

Tiecelijn: Ik vraag om gerechtigheid, Sire.

Reinaart: Die raaf is niet goed wijs. Als ik, zoals hij beweert, zijn kaas gestolen had, zou ik hem meteen opgegeten hebben. En dat zou je ruiken. Oom Bruin, wil jij zo vriendelijk zijn om even aan mijn snorrebaard te ruiken?

Bruin: Laat me alsjeblieft met rust.

Reinaart: Nee, doe het nu even, ik sta erop. Merk je iets van de doordringende lucht van camembert?

Bruin: (SNUIFT) Om de waarheid te zeggen ruik ik - jammer genoeg - helemaal niets,

Reinaart: (TOT TIECELIJN) Zie je nu wel?

Tiecelijn: Sire, ik bezweer U, dat hij die kaas van me heeft gestolen.

Nobel: Wat maak je toch veel drukte om een stukje kaas!

Tiecelijn: Het was een groot stuk camembert. Hoogheid,

Reinaart: Het lijkt mij het beste, dat we allemaal de reukproef ondergaan.

Nobel: Dat is toch niet nodig.

Tiecelijn: Ja, dat is het beste; dat moeten we doen.

Bruin: Inderdaad. Ruik dan maar op.

Tiecelijn: (SNUIFT) Jij ruikt meer naar een honingdief.

Bruin: Die lucht heb ik van de natuur meegekregen.

Reinaart: Uw beurt, Sire.

Nobel: (DREIGEND, TOT TIECELIJN) Hoewel ik als koning boven iedere verdenking verheven ben, verklaar ik mij bereid deze kwetsende proef te ondergaan.

Tiecelijn: (SNUIFT) Maar, Sire, ik geloof, dat..., ik zou bijna zeggen, dat...

Nobel: Wat zou je bijna zeggen?

Tiecelijn: Ik zou Uwe Majesteit niet graag willen mishagen, maar merkwaardig genoeg, doet de reuk toch min of meer denken aan...

Nobel: Min of meer aan...?

Tiecelijn: Eigenlijk eerder min dan meer, Sire. Aan... aan camembert.

Nobel: Dat gaat alle perken te buiten! Maak dat je wegkomt. Vort!

Tiecelijn: Maar...

Nobel: En zorg, dat je me vandaag niet meer onder de ogen komt, anders zal het je heugen.

Tiecelijn: Maar, Sire, ge hebt zelf...

Nobel: Maak dat je wegkomt, zeg ik.

Tiecelijn: Nou, dat is ook wat moois! (VERONTWAARDIGD AF)

Bruin: Een merkwaardig persoon, hoor,

STEM TIECELIJN: Kaasdief! Lelijke kaasdief!

Reinaart: Het is een idee-fixe van hem.

Bruin: Hoe heeft hij de moed om te beweren, dat Uw koninklijke snorrebaard naar camembert ruikt!

Nobel: Ruik zelf maar eens en zeg me dan eerlijk en oprecht wat je ervan vindt.

Bruin: Uh...

Nobel: Nu?

Bruin: Ik kan me natuurlijk vergissen, Sire, maar ik heb de indruk, dat ik de geur ruik van....

Nobel: Wat voor een geur, alsjeblieft?

Bruin: Een zoete, fijne geur. De geur van rozen, zou ik zeggen,

Nobel: Noem je dat eerlijkheid? Is dat oprechtheid? Leugenaar, die je bent. Huichelaar!

Bruin: Maar Hoogheid...

Nobel: Uit mijn ogen, gewetenloze beer!

Bruin: Nou, dat is ook wat moois! (HIJ GAAT AF)

Nobel: En nu is de beurt aan jou, Reinaart. Wat ruik jij?

Reinaart: Om U de waarheid te zeggen, ruik ik helemaal niets, Sire. Ik ben verkouden.

Nobel: Die verkoudheid komt je dan wel prachtig te pas. Ik wens je er wel geluk mee.

Reinaart: Ik mezelf ook, Sire.

STEM NETELAAR: (in de verte) Mijn ham! Ik wil mijn ham terug!

Nobel: Je hebt gelijk. Laten we iets aan onze verkoudheid gaan doen.

Netelaar: (KOMT OP) Mijn ham! Laten ze mij mijn ham teruggeven!

Tiecelijn: Kaasdief! Lelijke kaasdief!

(TIECELIJN EN NETELAAR SPREKEN TEGELIJK, ZEER SNEL)

TIECELIJN.

Reinaart heeft mijn kaas gestolen.
 Mijn kaas, zeg ik je.
 Ja, luister nu even.
 Een kaas.
 Zo komen we er niet uit.
 Vertel jij maar eerst.
 Ga je gang.
 Ik luister.
 Goed, als je 't dan wilt.
 Reinaart heeft het gedaan.
 Ik was hier.
 Ik moest van hem zingen.
 Toen is mijn kaas gevallen.
 Hij heeft hem gestolen.

NETELAAR.

Reinaart heeft mijn ham gestolen.
 Mijn ham, zeg ik je.
 Nee, luister nu even.
 Een ham.
 Zo verstaan we elkaar niet.
 Vertel jij maar eerst.
 Nee, eerst jij.
 Geen sprake van.
 Nu, omdat je zo aanhoudt.
 Reinaart heeft het gedaan.
 Ik was hier.
 Ik moest hem zegenen.
 Toen heb ik mijn ham neergelegd.
 Hij heeft hem gestolen.

(TOT BRUIN DIE OPKOMT)

Wil jij mijn getuige zijn?

(TOT BRUIN DIE OPKOMT)

Rein heeft mij beetgehad!

Isegrim: (KOMT OP, WOEDEND) Stil, jullie allebei!

Bruin: Ik zit onder de bijensteken.

Tiecelijn: Ik eis mijn kaas terug.

Netelaar: Ik eis mijn ham terug.

Isegrim: Ik ben bij de koning uit de genade.

Bruin: Ik ook.

Tiecelijn: Ik ook.

Isegrim: En aan wie hebben we dat te danken?

Bruin: Aan Reinaart,

Tiecelijn: Het is altijd weer Reinaart.

Netelaar: Mijn ham, dat komt ook door hem.

Isegrim: Schrijf dat allemaal op in je boek.

Bruin: Ja, schrijf het allemaal op.

(TIECELIJN BEGINT VERWOED TE SCHRIJVEN, TERWIJL DE ANDEREN SNEL DOOR ELKAAR HEEN PRATEN)

Bruin: Ik heb naar die schurk geluisterd. Ik dacht honing te vinden, maar niets ervan. Bijen, duizenden bijen en duizend bijensteken. Ik wil, dat de koning hem laat hangen. Schrijf dat maar op in je boek.

Netelaar: (GELIJKTIJDIG) Hij heeft mijn ham gestolen. Dat moet ook in je boek komen. Noteer het. Hij moet gestraft worden. Ik had die ham met zoveel moeite te pakken gekregen en hij rook toch zo lekker. Schrijf het in je boek.

Isegrim: (GELIJKTIJDIG) De koning heeft me een klap om mijn oren gegeven. Mij de grootmaarschalk van het hof. Dat zal Reinaart mij betaald zetten. Ik zal nieuwe winterlaarzen uit zijn vacht laten maken. Aan de galg met hem. Schrijf dat maar op in je boek.

(TIECELIJN GAAT IJVERIG SCHRIJVENDE AF, GEVOLGD DOOR DE DRIE ANDEREN, DIE HEM MET HUN OPGEWONDEN WOORDEN BESTOKEN.)

EINDE EERSTE BEDRIJF

T W E E D E B E D R I J F - Z O M E R .

MUZIEK, DIE LOOMHEID EN VERZADIGING SUGGEREERT. SEIBEL KOMT OP, ZIJ HEEFT DORST EN PUFT VAN WARMTE. UIT TEGENOVER GESTELDE RICHTING KOMT NETELAAR, IN DEZELFDE TOESTAND. ZONDER ELKAAR TE ZIEN ZOEKEN ZIJ IETS IN HET STRUIKGEWAS. ZIJ NADEREN ELKAAR. NETELAAR KRUIPT IN ELKAAR EN ZET ZIJN STEKELS OP, SEIBEL VERSTOPT ZICH ONDER HAAR KUSSEN. NA DE EERSTE SCHRIK GLUREN ZIJ IN ELKAARS RICHTING.

Seibel: Oh, jij bent het.

Netelaar: Vind je het niet verschrikkelijk warm?

Seibel: Ja, was jij ook naar de bron aan het zoeken?

Netelaar: Ja, ik begrijp niet, waar hij gebleven is. Het gat is er nog wel, maar er komt geen water meer uit.

Seibel: Het gat is er nog wel, maar er komt geen water meer uit. Het moet eerst weer gaan regenen.

Netelaar: Het is een verschrikkelijke zomer.

Seibel: De beek is helemaal onder het zand en het grint verdwenen. De vijver staat droog en de vissen liggen met hun buik in de zon te sterven.

Netelaar: De hemel zij ons genadig, Seibel.

Isegrim: (KOMT OP EN SCHUDT HEN ALLEBEI WOEDEND DOOR ELKAAR. NETELAAR ZET ZIJN STEKELS OP EN SEIBEL KRUIPT ONDER HAAR KUSSEN.) Waar is de bron? Wie heeft de bron leeggemaakt? Jij?

Seibel: Nee, eerlijk niet. Dat heeft de zon gedaan.

Isegrim: Ik heb dorst. Waar is het water gebleven?

Netelaar: Het zit in de grond.

Isegrim: Ik wil, dat het eruit komt! Het moet weer stromen, net als vroeger. Kom uit dat gat tevoorschijn, water! Ik wil drinken.

Netelaar: Het helpt niets of je je kwaad maakt. Het water hoort het toch niet. Het lot, dat ons beschoren is, moeten we in stilte en lijdzaamheid dragen, broeder Isegrim.

Isegrim: Ik heb niets met je gepreek te maken. Hoepel op. (HIJ PRIKT ZICH) Au, verduiveld!

Netelaar: Wind je niet zo op, daar krijg je nog meer dorst van.

(HIJ GAAT OP ZIJN GEMAK AF)

Seibel: Geen roosje zonder doornen.

Isegrim: Vind je dat zo leuk! (HIJ LOOPT DREIGEND NAAR HAAR TOE)

(SEIBEL DUWT HAAR KUSSEN MIDDEN IN ZIJN SNUIT EN MAAKT DAT ZE WEGKOMT, TERWIJL ISEGRIM PROBEERT ZICH VAN HET KUSSEN TE BEVRIJDEN. BRUIN KOMT OP MET EEN HOUTEN EMMER IN ZIJN HAND. HIJ WORDT GEVOLGD DOOR REINAART, DIE KENNELIJK NIEUWSGIERIG NAAR DE INHOUD VAN DE EMMER IS. BRUIN ZET DEZE NEER EN KIJKT VERBAASD NAAR ISEGRIM. REINAART VERBERGT ZICH EN BESPIEDT HEN.)

Bruin: Pas op, dat je mijn emmer niet omgooit.

Isegrim: Welke emmer? (HIJ GOOIT HET KUSSEN WEG EN VALT OP ZIJN KNIEËN BIJ DE EMMER NEER.)

Bruin: (SCHOPT HEM TEGEN ZIJN SCHOUDER, ZODAT HIJ OMVERTUIMELT) Afblijven!

Isegrim: Een klein slokje maar.

Bruin: Nee.

Isegrim: Ik heb zo'n dorst.

Bruin: Ik ook.

Isegrim: Toe, alsjeblieft.

Bruin: Nee.

Isegrim: Alleen om het puntje van mijn tong nat te maken.

Bruin: Nee, zei ik. (DUWT HEM HARDHANDIG OPZIJ)

(ISEGRIM ROLT OM EN OM TOT BIJ DE BOOM WAARACHTER REINAART VERSCHOLEN IS. – BRUIN BEGINT RUSTIG TE DRINKEN. – ISEGRIM WRIJFT OVER ZIJN KOP)

Isegrim: Oom Bruin... één druppeltje maar... één drupje, niet groter dan een graankorreltje.

Bruin: Nee. (DRINKT VERDER)

(REINAART FLUISTERT ISEGRIM VANUIT ZIJN SCHUILPLAATS EEN PAAR WOORDEN TOE. DEZE STAAT OP EN GAAT WEG.)

Bruin: Tot ziens, neef.

Isegrim: Tot ziens, oom. (HIJ STAAT STIL, DOET ALSOF HIJ IN EEN BOOMHOLTE HONING ONTDEKT EN BEGINT LIKKEBAARDEND TE ETEN)

Bruin: (HOUDT OP MET DRINGEN, KIJKT NAAR ISEGRIM, ZET DE EMMER NEER, GAAT NAAR HEM TOE) Is dat honing?

(REINAART PAKT ACHTER BRUINS RUG DE EMMER EN VERDWIJNT ERMEE)

Bruin: Ik vroeg of dat honing was.

Isegrim: Nee, ik nam een likje wind. (GAAT SNEL ACHTER REINAART AAN)

Bruin: (HAALT ZIJN SCHOULDERS OP) Hij nam een likje wind! (ZOEKT DE EMMER) Isegrim! Schurk die je bent! Waar is mijn emmer!

(AF, ACHTER ISEGRIM AAN. - REINAART KOMT TERUG, LEEGT ZORGVULDIG DE EMMER, ZET HEM OP ZIJN PLAATS TERUG EN GAAT AF - ISEGRIM KOMT WEER OP SNELT NAAR DE EMMER EN MERKT DAT DIE LEEG IS)

Isegrim: Die schooier!

Bruin: (KOMT OP) Geef op, die emmer!

Isegrim: Er zit niets meer in.

Bruin: (GEEFT HEM EEN KLAP) Ik zal je leren om je oom te bestelen... piraat, rover...

Isegrim: Oom... au...au... ik heb het niet gedaan...oh...het was...

Bruin: En zorg, dat je uit mijn buurt blijft, want anders krijg je er nog eens van langs. (AF)

Reinaart: (KOMT WEER OP) Wat is er? Heb je pijn in je buik van al dat water?

Isegrim: Een pak slaag heb ik gehad... en dat is jouw schuld... maar wacht maar, je krijgt er ook je portie van.

Reinaart: Je vergist je

Isegrim: Jij hebt die emmer leeggedronken en geen druppel voor mij bewaard.

Reinaart: Kan ik er iets aan doen, dat er een gat in die emmer zit.

Isegrim: Leugenaar,

Reinaart: Kijk dan! (HIJ TREKT DE EMMER OVER ISEGRIMS KOP)

Isegrim: Doe die emmer van me af! Wel allemachtig! Ik stik! Ik zal me beklagen bij de koning! Reinaart... waar ben je!

Reinaart: Hier. Weet je nog die ham van de kapelaan, die je helemaal alleen hebt opgegeten? Denk daar nog maar eens goed aan. Tot ziens (HIJ GAAT AF)

Isegrim: Ik zal het tegen Tiecelijn zeggen! Dan schrijft hij het op in zijn boek. (HIJ PROBEERT TEVERGEEFS ZICH VAN DE EMMER TE BEVRIJDEN)

Nobel: (KOMT OP, VERGEZELD DOOR BRUIN) Beste Bruin, ik heb zo'n dorst, dat ik de hele zee wel leeg zou kunnen drinken.

Bruin: Dat lijkt me flink wat, de hele zee.

Nobel: En de hele oceaan ook wel. Daar durf ik iets onder te verwedden. Tot de laatste druppel,

Isegrim: (NOG STEEDS MET DE EMMER OVER ZIJN KOP, TOT DE KONING) Ben je daar weer, stuk ongeluk dat je bent. Ik kan je wel wurgen! De haren uit je neus trekken!

Nobel: (GEEFT HEM ZO'N KLAP DAT DE EMMER ERVAN RAMMELT) Dat zal je leren om wat meer eerbied voor je koning te hebben.

Isegrim: Sire! Oh, neen me niet kwalijk; ik zie Uwe Hoogheid niet.

Nobel: Ook als je Onze Hoogheid niet ziet, moet je eerbied voor ons hebben.

Isegrim: Haal me uit die emmer, Sire, dan zal ik het U uitleggen.

Nobel: Dat is niet nodig. Ik heb het al begrepen, waterdief. (GEEFT HEM NOG EEN OORVIJG EN GAAT AF)

Isegrim: (STAAT VOOR BRUIN ZONDER HEM TE ZIEN) Sire, ik heb het water van heer Bruin niet gestolen. Hij praat wel meer wartaal, de laatste tijd.

Bruin: Zo, praat ik wartaal! (GEEFT HEM EEN ENORME KLAP EN GAAT AF)

Isegrim: Sire... Uwe Hoogheid... waar zijt ge? Wil niemand me dan helpen?

(SEIBEL KOMT OP EN PAKT HAAR KUSSEN, ZIET DAN DE WOLF MET DE EMMER EN KLOPT BESCHIEDEN TEGEN DE ZIJKANT)

Isegrim: Wie is daar?

Bruin: Weet je, dat ik een onvoorziene kans heb om hem van zijn troon af te krijgen?

Isegrim: Wil je een revolutie op touw zetten?

Bruin: Nee, het is veel gemakkelijker. Geloof jij dat het volk der dieren een koning wil, die zich niet aan zijn woord houdt?

Isegrim: Vast niet, maar waar wil je naar toe?

Bruin: Vanmorgen heeft Zijne Majesteit verschillende malen beweerd, dat hij de hele oceaan tot op de laatste druppel leeg kan drinken, wat zeg je daarvan?

Isegrim: Dat zei hij alleen bij wijze van spreken, omdat hij zo'n dorst had.

Bruin: Natuurlijk, maar wat zou er gebeuren als we hem aan zijn woord houden?

Isegrim: Dat zou hem aardig in verlegenheid brengen, want ik zie niet hoe hij de hele oceaan leeg krijgt.

Bruin: Daar wil ik nu juist van profiteren. Want dan kan hij zijn belofte niet nakomen en dat is niet zo mooi voor een koning. Wat denk je ervan?

Isegrim: We kunnen het proberen. Ga hem halen. Dan zal ik ondertussen alle dieren bij elkaar roepen, die nog steeds tot diep in het stof buigen voor dat prul van een koning.

Bruin: Als alles goed gaat, ben ik vanavond koning, vriend Isegrim! (HIJ GAAT AF)

Isegrim: (TERZIJDE) Of ik! Trompetten! (TROMPETSIGNAAL)

Reinaart: (OP DOET ALSOF HIJ OP HET SIGNAAL AFKOMT) Wat is er aan de hand, neef?

Isegrim: Heb maar even geduld, dan zal je het wel zien. Trompetten! (TROMPETSIGNAAL)

Tiecelijn: (KOMT OP) Wie haalt het in zijn hoofd om de trompetten te laten klinken!

Isegrim: Ik!

Tiecelijn: Met welk recht? Dan moet er toch wel iets bijzonders aan de hand zijn!

Isegrim: Dat is er ook! Trompetten! (TROMPETSIGNAAL)

Seibel: Daar ben ik al, daar ben ik al. Wat is er nu weer?

Isegrim: De koning is vanmorgen een stoutmoedige weddenschap aangegaan. Hij wenst, dat iedereen aanwezig zal zijn om te zien hoe hij zich aan zijn belofte houdt. Hier komt hij al.

Nobel: (KOMT OP, GEVOLGD DOOR BRUIN) Tiecelijn, wat is dit voor een bijeenkomst?

Tiecelijn: Ik weet er niets van, Sire, Isegrim heeft...

Bruin: Stilte! (TOT NOBEL) Het volk der dieren, waarvan gij onweerlegbaaren onweerlegd de koning zijt, wil weten of Uwe Majesteit mogelijk niet de belofte zal kunnen houden, die ge zelf vanmorgen hebt gedaan.

Nobel: Ik houd mij altijd aan mijn beloften.

Isegrim: Durft ge daar Uw troon onder te verwedden?

Nobel: Mijn troon? Waarom niet? Ik houd altijd woord. Wat is dan zo moeilijk na te komen?

Bruin: U heeft gewed, dat u de hele oceaan kon leegdrinken.

Nobel: (LACHEND) Ja, dat heb ik beweerd, dat is waar, maar ik had ook zo'n dorst,

Isegrim: Het interesseert Uw hele volk, hoe ge dat gedaan wilt krijgen, Sire.

Nobel: Wat zeg .je? Je hebt het toch niet als ernst opgevat?

Bruin: Wij weten, dat Uwe Hoogheid tot zeer veel in staat is.

Nobel: Maar, Bruin, je begrijpt toch wel....

Isegrim: Het volk heeft vertrouwen in U, Sire.

Bruin: Mijne Heren, onze geliefde vorst zal jullie binnen enkele ogenblikken voorgaan naar het strand om te laten zien hoe een werkelijk groot koning bepaalde prestatie's kan verrichten, waartoe zijn onderdanen nooit in staat zouden zijn...

Nobel: Kom, beste Bruin, je weet toch wel.....

Isegrim: Mijne Heren, straks gaan Zijne Majesteit de oceaan voor ons leegdrinken!

Bruin: Jullie zullen zien, hoe onze Koning, door zijn kracht, zijn moed, zijn machtig verstand, zijn vaste wil, zijn scherpzinnigheid en zijn doorzetttingsvermogen in staat zal zijn om al het water van de oceaan tot de laatste druppel op te drinken, van onze eigen kust tot aan de verre oevers van Noord- en Zuid-Amerika, aan de andere kant van de wereld. Dat betekent, mijne Heren, dat onze grote Koning zo dadelijk alle zeeën van de aardbol zal leegslobberen. Het is aan U, Sire! De oceaan verwacht U!

Nobel: Heb ik echt gezegd, dat ik zoveel kon drinken?

Isegrim: Van de eerste tot de laatste druppel, dat hebt ge gezegd.

Bruin: Ik ben getuige.

Nobel: Maar dan verdrink ik me!

Bruin: Wilt ge daarmee zeggen, dat ge Uw koninklijk woord niet gestand bent?

Nobel: Nou... dat wil zeggen... uh...

Isegrim: Een koning - zelfs de kleinste koning - houdt altijd woord.

Nobel: Maar het was toch alleen maar bij wijze van spreken, omdat ik zo'n dorst had.

Reinaart: Misschien wil Uwe Majesteit mij toestaan..

Isegrim: Jij hebt hier niets mee te maken!

Nobel: Laat hem uitspreken!

Bruin: Nee, zijn beurt komt nog wel.

Nobel: Ik zei; laat hem uitspreken! Dat is een bevel!

Reinaart: Dank U, Sire; (TOT DE ANDEREN) Heeft de koning ook beweerd, dat hij het water zou opdrinken van alle rivieren, die in de oceaan uitkomen?

Nobel: Nee, dat heb ik niet gezegd. Dat weet ik zeker.

Reinaart: In dat geval moet ik je eerst verzoeken, oom Bruin, om alle rivieren van de aarde stop te zetten, hun stroom tegen te houden en ervoor te zorgen, dat hun water niet meer in de drank van Zijne Majesteit terecht komt.

Bruin: Alle rivieren van de wereld stopzetten?

Nobel: Dat kan toch niet zo moeilijk zijn?

Bruin: Hoe zou ik dat moeten doen?

Nobel: Als het jou gelukt, gelukt het mij ook wel om de oceaan tot de laatste druppel leeg te drinken. (ALGEMEEN GELACH)

Reinaart: Bravo, Sire! Zo merken wij weer, heren, dat het onze koning niet aan schranderheid ontbreekt.

Isegrim: We merken vooral, dat het hem niet aan doortrapte raadgevers ontbreekt.

Bruin: Noem je hem een raadgever? Die vos? Dat stuk galgenaas?

Nobel: Let op je woorden, heer Bruin, Reinaart is een van mijn ridders.

Bruin: Een dief is hij. Een bedrieger!

Nobel: Durf hij je bij mij over hem te beklagen, terwijl je net geprobeerd hebt mij van de troon te stoten? (TOT ISEGRIM) En jij, heb jij vanmorgen soms niet geprobeerd je eigen koning aan te vallen? Heren, ik raad jullie aan om ervoor te zorgen, dat ik geen woord meer over jullie hoor.

Isegrim: Maar, Sire...

Bruin: Als Uwe Hoogheid even naar me wil luisteren....

Netelaar: (KOMT OPGEWONDEN BINNEN) Sire.... alsjeblieft... het is erg dringend!

Nobel: Alles op zijn tijd, kapelaan!

Netelaar: Maar het kan niet wachten. We worden door een groot gevaar bedreigd, Hoogheid,

Nobel: Bestaat er een groter gevaar dan het verliezen van mijn troon?

Netelaar: Jawel, De mens!

Seibel: De mens? De hemel zij ons genadig!

(METEEN DRIJFT DE ANGST DE DIEREN IN EEN KLEINE GROEP BIJEEN. ZE KIJKEN ZENUWACHTIG OM ZICH HEEN.)

Netelaar: Ik kom net van de boerderij. De boer maakt de honden klaar om ze achter ons aan te sturen,

Nobel: Hoe weet je dat?

Netelaar: Hij liet ze eerst aan de sporen ruiken, die Reinaart dom genoeg bij het kippenhok had achtergelaten.

Isegrim: Nu zie je het., vermaledijde gauwdief!

Reinaart: Dan moet ik wel erg verstrooid geweest zijn.

Netelaar: Toen ging hij met ze naar de eendenkooi, waar... uh... een zeker iemand zijn eenden kortgeleden een bezoek gebracht had. Toen ik van de boerderij wegging, liep hij in de richting van de varkensstal, waar de honden gemakkelijk het spoor van heer Bruin zullen ontdekken.

Bruin: Dat is kletspraat! Dat kan niet!

Netelaar: Vandaar gaat hij naar de schaapskooi. Daar hangt een doordringende wolflucht.

Isegrim: Daar begrijp ik niets van. Ik ben helemaal niet...

Netelaar: Dan zal hij op de akker, tussen de vernielde aren, een heel stel zwarte veren vinden, (TOT TIECELIJN) Denk je ook niet?

Tiecelijn: Ik begrijp niet, wat je daarmee bedoelt.

Netelaar: En tot slot zullen er op de plek waar een paar dagen geleden een hele os verdwenen is, wel aanwijzingen te vinden zijn, dat er koninklijk bezoek is geweest.

Nobel: Dat lijkt me niet. Maar ben je zeker van de andere dingen, die je opnoemde?

Netelaar: Absoluut, En ik weet hoe de boer is. Hij zal zijn burens bij elkaar roepen en met ze bespreken, hoe ze ons het beste kunnen vernietigen. Ze willen ons te pakken krijgen, dat is duidelijk-. (TOT BRUIN)Jouw pels willen ze! (TOT REINAART)En jouw vacht! (TOT TIECELIJN)Jouw veren! (TOT ISEGRIM)Jouw tanden en je huid! (TOT NOBEL)En de Uwe, Sire! Mijn stekels en de hemel weet wat nog meer. Het is bijna

herfst, broeders! De mens haalt zijn wapens tevoorschijn, hij oliet zijn geweren, vult zijn patroontas, wet zijn messen en richt zijn honden af. Dan duurt het niet lang of hij gaat op jacht. Er breekt een verschrikkelijke tijd aan, voor iedereen in ons rijk. Geloof me, als we dit willen overleven, moeten we ons verenigen, allemaal, in de strijd tegen onze grootste gezamenlijke vijand, de Mens,

Reinaart: Dit is vast en zeker de beste preek, die je ooit gehouden hebt, kapelaan.

Netelaar: Dank je wel.

Nobel: Dus jij gelooft, dat we ons...

Reinaart: Daar is geen twijfel aan, Sire. Door onze onderlinge verdeeldheid zijn we zwak en kwetsbaar. Maar als we één zijn, kunnen we de jagers en hun honden het hoofd bieden.

Bruin: Als we één zijn, ja, dat is gemakkelijk gezegd.

Isegrim: Alsof we hem ooit kunnen vertrouwen!

Reinaart: Het is nu niet de tijd voor achterdocht.

Seibel: Laten we een leger vormen.

Tiecelijn: En wie moet dat leiden?

Nobel: Ik! We moeten allemaal de eed van trouw zweren.

Netelaar: Dat is een goed idee.

Nobel: En ik reken erop, heren, dat niemand die eed zal breken, wat er ook gebeurt.

Isegrim: Ge kunt op mij rekenen als op Uzelf, Sire.

Bruin: Op mij ook, dat weet ge.

Nobel: (STEEKT DE RECHTERARM UIT) Eén voor allen, allen één!

Allen: Eén voor allen, allen één!

(DONDRSLAGEN)

Tiecelijn: Wat is dat?

Isegrim: De jagers!

Seibel: Nee, een kanon!

Bruin: Nee, een ontploffing!

Reinaart: (KALM) Het onweert, Sire.

(HEVIG GEKNETTER. HET ONWEER BARST LOS)

Nobel: Jagers of een kanon of een ontploffing of een onweert, in ieder geval regent het, heren. Ik trek me terug! (HIJ GAAT SNEL AF)

Tiecelijn: Wacht even, Sire, ik kom!

(ALGEHELE PANIEK, TIECELIJN WORDT DOOR BRUIN OPZIJ GEDUWD)

Bruin: Laat me langs? (GAAT AF)

Isegrim: Eerst ik! (GAAT AF)

Seibel: (TOT TIECELIJN) Help me even!

Tiecelijn: Zorg maar voor jezelf! (GAAT AF)

Seibel: Kapelaan!

Netelaar: Ik ga een paraplu halen. (GAAT AF)

Seibel: Maar we zouden ons toch verenigen?

Reinaart: Een voor allen, allen een! Ja, Seibel. Mooie woorden en klinkende toespraken, daar koop je niet veel voor,

Seibel: Maar ik ben er nog, Reintje.

Reinaart: Dat is zo, maar voor hoelang?

Seibel: Ik blijf op mijn post, zolang het nodig is. (HARDE DONDERSLAG EN FELLE BLIKSEMSTRALEN) Oh, goeie genade! Ik ga schuilen! (ZIJ GAAT AF)

Reinaart: En dat is dan dat. Twee donderslagen en drie regendruppels en iedereen raakt de kluts kwijt. Ze denken alleen aan zichzelf en proberen hun hachje te redden. Alle beloftes van trouw en eenheid zijn ze vergeten. Reinaart staat er weer alleen voor, net als altijd. Alleen. Tegen de Mensen. En tegen het onweert. Tegen alles en iedereen. En alles bij elkaar genomen is dat misschien nog wel het beste ook! (HIJ GAAT AF)

EINDE TWEEDE BEDRIJF.

DERDE BEDRIJF - HERFST .

VROLIJKE MUZIEK. ZANG EN DANS IN DE VERTE. SEIBEL LOOPT MET EEN HENGSELMAND AAN. DE ARM NEURIËND EIKELS EN BEUKENOTEN VOOR HAAR WINTERVOORRAAD TE ZOEKEN. NETELAAR KOMT OP.

Seibel: Dag, kapelaan. God zij geprezen, dat hij de herfst heeft gemaakt.

Netelaar: Ja, Seibel, het is het jaargetij van de vruchten en de oogst. De mens is blij, hij danst en hij zingt, omdat de druif weer rijp is.

Seibel: De peer is ook rijp. En de appel en de noten, de eikels en de beukenoten. Ik zal mijn voorraadschuur mooi kunnen bijvullen. (ZIJ GAAT VERDER MET RAPEN)

Netelaar: Het is ook de tijd van de jacht en als straks de jachthoorns weer klinken, zal er niets anders voor ons opzitten dan ons diep in het bos te verbergen om aan de mens en zijn honden en de dood te ontsnappen. De hemel sta ons bij, als straks de jachthoorn weer klinkt.

Seibel: Zo lang het nog niet zo ver is, kan je me best een handje helpen met zoeken. (AL RAPEND GAAN ZIJ AF. BRUIN EN ISEGRIM KOMEN OP)

Bruin: Heb je soms de hele weg voor jou alleen nodig?

Seibel: Nee, maar ik zou wel willen, dat je uitkijkt waar jij jouw poten neerzet. Je trapt alle noten kapot. (ZE GAAT AF MET NETELAAR)

Bruin: Als Reinaart de koning die onzin over het stopzetten van de rivieren niet had aangepraat....

Isegrim: Dan zou jij nu op de troon zitten... dat heb je nu al tien keer gezegd.

Bruin: Ja, en het betekent, dat Reinaart moet verdwijnen, als wij ons complot tenminste ooit willen uitvoeren.

Tiecelijn: (KOMT OP) Hij zal verdwijnen, mijne Heren, jullie kunnen op me rekenen.

Isegrim: Wat wil je daarmee zeggen, ongeluksvogel?

Tiecelijn: Je kunt wel wat beleefder zijn, dat is in je eigen belang. (HAALT TRIOMFANTELIJK ZIJN BOEK TEVOORSCHIJN) Hierin staat het nodige om Reinaart voorgoed uit het rijk der dieren te laten verdwijnen. Raden jullie eens, hoeveel misdaden ik hier al bij elkaar heb?

Bruin: We zijn hier niet, om jouw raadseltjes op te lossen.

Tiecelijn: Tweeëntwintig, mijne heren! Nog drie en Reinaart bengelt aan het eind van een touw!

Isegrim: Niet eerder dan over zes maanden.

Tiecelijn: De maat is vol. Geloof me, komende winter...

Bruin: Dat duurt nog veel te lang.

Isegrim: We willen hem nu kwijt. Meteen.

Tiecelijn: Dat lijkt me moeilijk.

Isegrim: Mij niet, als jullie me tenminste helpen.

Bruin: Ik wil niets liever, dat weet je wel.

Isegrim: Veronderstel, dat het mij gelukt om de Koning te overtuigen, dat... wacht, eerst moeten jullie me plechtig beloven om hierover geen woord tegen iemand te zeggen.

Bruin: Mijn woord heb je.

Tiecelijn: En het mijne vanzelf ook.

Isegrim: Goed. Ik zal de Koning vertellen, dat alle kleine dieren - de fazanten en eenden, de ganzen, de kalkoenen, kippen, konijnen, duiven, muizen en ratten - mij als hun beschermer hebben gekozen en mij hebben opgedragen om Reinaart tot een wettig tweegevecht uit te dagen.

Bruin: Denk je, dat hij dat zal toestaan?

Isegrim: Als jij mijn verklaring met al je respectabele kracht ondersteunt, zie ik niet hoe hij kan weigeren. En dan blijft er geen haar meer van die vos over, zover ken je me wel.

EjRUIN: We kunnen het in ieder geval proberen. (TOT TIECELIJN) Wat vind jij ervan?

Tiecelijn: Ik vind, dat jullie het al veel eerder hadden moeten doen. Dat had me heel wat ellende bespaard. (HIJ WIJST OP ZIJN GEHAVENDE STAART)

Bruin: (TOT ISEGRIM) Ik zal je helpen, dat is afgesproken. Maar houd er wel rekening mee, dat, als je Reinaart maar een schijn van kans geeft, de hele zaak wol eens in jouw na-deel kan eindigen.

Isegrim: Dat risico neem ik. Ben ik soms niet de beste schermer van het hele rijk?

Bruin: Dat ben je ook, maar toch moet je niets aan het toeval overlaten. Ik zal persoonlijk voor de degens zorgen. Die van Reinaart zal zo handig ingezaagd zijn, dat hij bij de eerste stoot in tweeën breekt.

Isegrim: Met mijn heldenmoed zijn dergelijke foefjes niet nodig.

Bruin: Voorzichtigheid is geboden, neef. Volg mijn raad nu maar op en Reinaart zal ons binnenkort niets meer in de weg leggen. Ik ga de degens in orde maken en ga jij dan de koning toestemming vragen. (HIJ GAAT AF)

Isegrim: Alsof ik het niet zonder zo'n laaghartige streek zou klaarspelen! Ik ben toch zeker veel sterker en moediger dan Reinaart!

Tiecelijn: Natuurlijk ben je dat, heer Wolf en dat zeg ik niet om je te vleien.

Isegrim: En is het soms eerlijk en ridderlijk om Reinaart een wapen te geven, dat onklaar is gemaakt?

Tiecelijn: Eerlijk is het eigenlijk niet, nee. En ridderlijk ook niet. Maar dat we voorzichtig moeten zijn, dat is ook waar...

Isegrim: Dus jij vindt...?

Tiecelijn: Reinaart is er dol op om streken met anderen uit te halen. Dan zal hij zoiets van jou toch ook wel kunnen waarderen.

Isegrim: Maar het kost hem zijn huid,

Tiecelijn: Dat was toch je bedoeling? De mijne trouwens ook.

Isegrim: In dat geval kun je hem wel als dood beschouwen. Je kunt je boek wel weggooien.

Tiecelijn: Mijn boek? Weggooien?

Isegrim: Dat hebben we voortaan niet meer nodig.

Tiecelijn: Laten we maar niet overhaast te werk gaan,

Isegrim: Binnen het uur zal Reinaart ons niet meer dwars kunnen zitten. Ik ga nu naar de koning om de zaak te regelen. En wat jou betreft, ik geef je de raad om je snavel dicht te houden over ons plan, want anders zou het je lelijk opbreken, (HIJ GAAT AF)

Tiecelijn: Reken op me als op jezelf, heer Isegrim. Deze keer zal de vos zijn straf niet ontgaan.

Netelaar: (KOMT OP) En wie zorgt daarvoor? Jij?

Tiecelijn: Dat is een geheim, kapelaan.

Netelaar: Bestaan er geheimen voor mij, die nooit iets voor iemand verborgen houdt?

Tiecelijn: Ik heb beloofd, dat...

Netelaar: O, ik zal niet aandringen.... (HIJ VERWIJDEERT ZICH)

Tiecelijn: Kapelaan!

Netelaar: Riep je?

Tiecelijn: Als ik je dat geheim nu eens vertel?

Netelaar: Je zegt, dat je dat niet doen mag.

Tiecelijn: Er zijn geen geheimen voor jou, die nooit iets voor iemand verborgen houdt.

Netelaar: Ik luister....

Tiecelijn: Isegrim gaat Reinaart tot een wettig duel uitdagen.

Netelaar: Is dat een geheim?

Tiecelijn: Nee, maar wei iets anders - en ik bezweer je om daarover geen woord tegen iemand los te laten - en dat is, dat er met de degen van Reinaart geknoeid is.

Netelaar: Geknoeid? Hoezo?

Tiecelijn: Hij breekt bij de eerste stoot in tweeën.

Reinaart: O Isegrim, mijn zachtaardige, hoogwaardige neef, hierdoor laat je weer zien, hoe geweldig goed je bent, Je kon me meteen laten doden, als een hond, maar edelmoedig als altijd geef je me de gelegenheid om eerst mijn zonden te biechten. Ik neem het in dankbaarheid aan en ik zal tegenover ieder van jullie persoonlijk mijn kwaad belijden, als Zijne Majesteit mij dat wil toestaan.

Nobel: Dat is je goed recht. Met wie wil je het eerst spreken?

Reinaart: Ik zou bij de eenvoudigste willen beginnen - Seibel als eerste -en als laatste Gijzelf, Sire, edelste en meest vereerde aller Koningen.

Nobel: Zo zal het gebeuren!

Bruin: Een ogenblikje, Sire. Als we niet opletten, zal die duivel de benennemen. Ik ken hem.

Nobel: Bewaak jij dan de oostzijde; Isegrim het westen en ik het noorden.

Netelaar: Moeten Tiecelijn en ik het zuiden bewaken?

Nobel: Dat lijkt me niet nodig. (WIJST OP HET PUBLIEK) Het zuiden is goed bewaakt. Daar durft Reinaart niet heen te gaan. (TOT SEIBEL) Jij eerst, Seibel. (TOT DE ANDEREN) Kom, heren, en houdt hem in de gaten.

(ZIJ NEMEN HUN PLAATSEN IN, BEHALVE SEIBEL, DIE DICHTBIJ REINAART GAAT STAAN)

Reinaart: (OP ZIJN KNIEËN) Kom wat dichterbij, Seibel en luister naar wat ik te biechten heb. (ZACHT) Kijk zo streng mogelijk - dichterbij - en luister met allebei je oren.

Seibel: (SCHIJBBAAR STRENG) Vooruit, ellendig duivelsvod, ontlast je geweten, treuzel niet langer.

Reinaart: (ZACHT) Goed zo. Je moet me helpen om hieruit te komen.

Seibel: Maar hoe? Alle wegen zijn afgesloten.

Reinaart: Als ik hier niet weg kan, moeten we zorgen, dat zij op de vlucht gaan. Ga jij naar de boerderij toe, daar vind je wel een paar dingen, die veel lawaai maken. Kom dan vlug terug. Doe het geblaf van honden na en maak zoveel

kabaal als je kunt. Zij gaan er allemaal vandoor, als ze geloven dat de jagers eraan komen. Heb je het begrepen?

Seibel: Je kunt op me rekenen. Ik ben al weg.

Reinaart: Zegen me eerst! Zodat iedereen het goed ziet! Dank je. Kom vlug terug en val onderweg niet in slaap,

Seibel: Wees maar niet bang. Eén voor allen, allen één! (ZIJ GAAT AF)

Reinaart: De volgende! Tiecelijn!

(TIECELIJN KOMT VOL WANTROUWEN DICHTERBIJ)

Reinaart: Vooruit, mijn goede, trouwe kameraad.

Tiecelijn: Begin me niet weer met je kletspraatjes!

Reinaart: Hij, die gaat sterven, denkt niet meer aan leugen en bedrog. Hij vraagt alleen nog een gebaar van barmhartigheid, voor hij het leven verlaat.

Tiecelijn: Op mij hoeft je niet te rekenen!

Reinaart: Strijk je hand over je hart en sta me je boek af, waarin je zo nauwkeurig hebt bijgehouden, wat ik... eh... gedaan heb. Je hebt het nu toch niet meer nodig.

Tiecelijn: Mijn register? Nooit van mijn leven!

Reinaart: Ik vraag het je alleen uit naastenliefde. Ik wil het mijn kleinkinderen nalaten. Anders zullen ze nooit iets van me te weten komen,

Tiecelijn: Er staat alleen in, hoe slecht en boosaardig je bent.

Reinaart: Dat zal een waarschuwing voor hen zijn,

Tiecelijn: Ik zal wel zorgen, dat ze het te weten komen. Ik zal hen zelf laten lezen, wat een schurk je geweest bent. (MAAKT AANSTALTEN OM WEG TE GAAN)

Reinaart: Je zegen!

Tiecelijn: Nee! (GAAT TERZIJDE)

Reinaart: De volgende! Netelaar!

(NETELAAR KOMT DICHTERBIJ, TERWIJL HIJ IN ZIJN BREVIER BLADERT)

Wat zoek je, kapelaan?

Netelaar: Naar een gebed voor je begrafenis.

Reinaart: Dat zal je niet vinden. Ik heb te veel zonden op mijn geweten.

Netelaar: Biecht ze dan eerst maar op.

Reinaart: Dat is nergens goed voor; je kent ze al allemaal.

Netelaar: Ik herinner me inderdaad een zekere ham.

Reinaart: Daartegen moet ik toch protesteren. Ik heb er geen hap van gehad.

Netelaar: Houd toch op net dat liegen!

Reinaart: Als je me de zegen geeft, zal ik je vertellen wie die ham heeft opgegeten.

Netelaar: Hier dan, goddeloze vos. Wie heeft het gedaan?

Reinaart: Mijn neef Isegrim.

Netelaar: Die schurk! Dat zal ik onthouden! (HIJ GAAT TERZIJDE)

Reinaart: De volgende! Isegrim!

Isegrim: Zo, meester mooiprater! Nu blijf je niet anders over dan ons vergiffenis te vragen, hé?

Reinaart: Ik heb dit lot verdiend, ruimschoots verdiend, dat geef ik toe.

Isegrim: Ja, dat zal wel!

Reinaart: Echt waar. En bovendien ben ik er blij om, dat het zover gekomen is dankzij jouw dapperheid en eerlijkheid.

Isegrim: Houd liever op met dat gehuichel.

Reinaart: Ik wil deze wereld niet verlaten zonder je te bewijzen, dat ik je je overwinning echt gun. Ik heb al een poos een gemakkelijke en bijzonder smakelijke prooi op het oog. Zou jij daar niet van willen profiteren, nu ik er binnenkort toch zelf niet meer ben?

Isegrim: Is dat wat je op te biechten had?

Reinaart: Wat zou je zeggen van een mals, mollig kippetje?

Isegrim: Gemakkelijk te vangen?

Reinaart: Kinderspel. Er loopt hier iedere avond een kip rond, op zoek naar de haan. Je hoeft je alleen maar 's avonds in de buurt te verbergen. Als je dan een paar maal kraait als een haan, komt ze vanzelf naar je toe een kip zoekt daar niets achter. Met een flinke knuppel sla je haar zo neer. Goed mikken en hard slaan, dat wel, want het schijnt een levendig beest te zijn. Nou, is die kip je zegen waard?

Isegrim: Ja; Hier dan. (GEEFT KORTAF DE ZEGEN EN VERWIJDERT ZICH)

Reinaart: De volgende! Oom Bruin!

Bruin: Hang je nu nog niet?

Reinaart: Dat komt wel, oom Bruin, dat komt wel!

Bruin: Ik zal er niet rouwig om zijn,

Reinaart: Ik wil je geen vergiffenis vragen. Daarvoor heb ik je teveel kwaad gedaan. Maar ik wil niet van deze wereld scheiden zonder je te bewijzen, dat ik toch niet zo slecht ben als je denkt. Heb je zin in een lekkere maaltijd?

Bruin: Weer een bijennest, zeker!

Reinaart: Praat niet zo hard! Het gaat om een prachtige haan. Die loopt hier iedere avond in de buurt rond, op zoek naar een kip. Verstop je daarginds en doe het kakelen van een kip na om de haan naar je toe te lokken. Dan hoef je hem alleen maar een flinke klap met een stok te geven. Goed mikken en hard slaan, dat wel, want het schijnt een levendige haan te zijn.

Bruin: Laat je me niet weer in de val lopen?

Reinaart: (VERONTWAARDIGD) Maar oom, hoe kun je geloven, dat ik op de drempel van de dood zo iets zou doen? Nee, ik wens je smakelijk eten en vraag je om je zegen,

Bruin: (ZEGENT HEM UITVOERIG) Ik hoop, dat het touw vlug klaar is!

Reinaart: En vergeet het niet, hè? Daarginds, tegen de avond.

Bruin: (Gaat weer terug op zijn post)

Reinaart: Waar blijft Seibel toch, voor de duivel! (HARD) De volgende! Het is Uw beurt, Sire. (NOBEL KOMT DICHTERBIJ) Ik ben niet waard, dat ge mij vergiffenis schenkt, Hoogheid.

Nobel: En ik de jouwe niet Reinaart.

Reinaart: Gij, Sire?

Nobel: Ik had je willen redden en dat is me niet gelukt. Isegrim heeft het zo handig gedaan, dat ik niet tussenbeide kon komen zonder mijn kroon en mijn troon te verliezen.

Reinaart: Dat zou een te hoge prijs voor mijn leven geweest zijn. Ik ben per slot van rekening maar een onbetekenende vos.

Nobel: Bruin legt de laatste knoop al in het touw. Het is verschrikkelijk. Kun je het me vergeven?

Reinaart: (GEEFT HEM ZIJN ZEGEN) Uwe Majesteit vertrekke in vrede!

Bruin: Sire, het is tijd! Het ogenblik is aangebroken.

Nobel: Ik kom eraan, (TOT REINAART) Ik zal nooit tegen hen op kunnen, zonder jouw hulp.

Reinaart: De hemel zal U bijstaan, Sire, weest maar niet bang.

Nobel: Dank je, mijn dappere vriend. (HIJ VERWIJDERT ZICH)

Reinaart: Sire... (MET EEN DISCREET GEBAAR VRAAGT HIJ HEM OM DE ZEGEN)

Nobel: (UITGEBREIDE ZEGEN) Het spijt me echt ontzettend, Reinaart.

Isegrim: Zo is het wel genoeg! En de volgende ben jij, Reinaart!

Reinaart: Ik ben tot jullie dienst, heren. (TERZIJDE) En Seibel komt maar niet opdagen!

Bruin: Vooruit, maak voort!

(ISEGRIM BINDT ZIJN HANDEN OP ZIJN RUG VAST)

Reinaart: Geloof je nu, dat dat nodig is?

Isegrim: (SARCASTISCH) Onvermijdelijk, beste neef.

Bruin: Geen gezeur verder. Laten we hem ophangen.

Reinaart: Sire, nog één ding.

Tiecelijn: Luistert niet naar hem, Hoogheid!

Nobel: Wat wil je?

Reinaart: Ik zou Seibel nog één keer willen terugzien.

Nobel: Dat is je goed recht.

Isegrim: Het is toch duidelijk, dat hij alleen tijd wil winnen!

Reinaart: Seibel is altijd echt een vriendin voor me geweest.

Bruin: We hebben genoeg van je, komediant!

Tiecelijn: Ja, laten we opschieten! Trompetten!

(TROMPETSIGNAAL, ISEGRIM DOET HET TOUW OM REINAARTS NEK)

Isegrim: Mag ik je deze alleraardigste halsband aanbieden?

Reinaart: (ZACHT) Vergeet die kip niet, vanavond!

Bruin: En voor de rest zorg ik, beste neef!

Reinaart: Vergeet die haan niet, oom!

Tiecelijn: Opschieten, heren! Vaarwel, Reinaart.

(BRUIN TREKT AAN HET TOUW, MAAR OP HETZELFDE OGENBLIK KLINKT EEN HELS LAWAAI, VERMENGD MET HET GESCHAL VAN EEN JACHTHOORN EN HONDENGEBLAF)

Netelaar: Daar heb je de mensen! (HIJ VLUCHT)

Tiecelijn: De honden! (HIJ VLUCHT)

Nobel: Het zijn de jagers! Volg me! (HIJ VLUCHT)

Isegrim: Maar we moeten hem nog ophangen!

Bruin: Kom nu maar mee! De honden zullen hem wel in stukken scheuren. (ZIJ VLUCHTEN)

Reinaart: Ja, Seibel is altijd echt een vriendin geweest.

(SEIBEL KOMT OP. ZIJ SLAAT OP EEN PAN TERWIJL ZIJ BEURTELINGS OP DE HOORN BLAAST EN BLAFT. ZIJ BARST IN LACHEN UIT.)

Seibel: Was dat even een mooi gezicht! Ik heb ze nog nooit zo zien rennen.

Reinaart: Dank je wel, Seibeltje. Het was op het nippertje,

Seibel: (Bevrijdt hem) Je moest eens weten, wat een moeite het gekost heeft om die hoorn te pakken te krijgen. En die pan...

Reinaart: Ik zal het nooit vergeten,

Seibel: Je weet best, dat ik...

Reinaart: Ja, dat weet ik. Je bent een bovenste beste en ik ga je nog één keer vragen om iets voor me te doen.

Seibel: En wat is dat dan?

Reinaart: Je moet nog even doorgaan met je muziek.

Seibel: Alles? De hoorn, de "Waf waf" en de ketelmuziek?

Reinaart: Ja, het hele orkest. Dan kan ik me uit de voeten maken. Ik heb wel graag een beetje afstand tussen mezelf en mijn vrienden, die me zo graag wilden zien hangen.

Seibel: Waar ga je naar toe?

Reinaart: Dat maakt niet zo veel uit. Als ik maar een poosje uit hun buurt ben.

Seibel: En ik? Zie ik je dan ook niet meer?

Reinaart: Als je me nodig hebt, kun je me altijd aan de rand van het bos vinden, bij de grote rode eik. Vaarwel, Seibel. En maak maar een flink afscheidsconcert voor me.

Seibel: Met alle plezier, reken maar!

(SEIBEL BEGINT WELGEMOED KABAAL TE MAKEN. REINAART VERWIJDEERT ZICH, TERWIJL HIJ VRIENDSCHAPPELIJK NAAR HAAR BLIJFT ZWAAIEN. ALS HIJ UIT HET GEZICHT IS, VOELT SEIBEL ZICH TERNEERGESLAGEN, MAAR ZIJ GAAT DOOR MET HET MAKEN VAN DE MUZIEK EN VERDWIJNT IN DEZELFDE RICHTING ALS REINAART. DE MUZIEK WORDT GELEIDELIJK ZACHTER)

Tiecelijn: (komt op) Dat dacht ik al! Die duivel heeft de benen genomen. Hij heeft ze allemaal weer te pakken gehad, de Koning, Isegrim, Bruin en Netelaar. Maar mij niet. Ik heb nog altijd mijn boek. En hierbij stel ik vast, dat Reinaart zijn drieëntwintigste misdaad begaan heeft.

(HIJ GAAT AF. MUZIEK. DE AVOND VALT. HET IS HALFDONKER. TIJDENS DE VOLGENDE SCÈNE TEKENEN BRUIN EN ISEGRIM ZICH ALS SCHADUWEN TEGEN DE VERLICHTTE ACHTERGROND AF.)

Isegrim: (KOMT, MET STOK, UIT DE RICHTING VAN HET HOF) Hier moet dus die kip zijn, waarover Reinaart het had. Kukeleku! Kukeleku!

Bruin: (KOMT, MET STOK, UIT DE RICHTING VAN DE TUIN) Toktoktoktok. Toktoktoktok.

Isegrim: Kukeleku!

(ZIJ NADEREN ELKAAR LANGZAAM EN NA EEN LAATSTE TRIOMFANTELIJK GEKRAAI EN GEKAKEL
SLAAN ZE OP ELKAAR LOS. PLOTSELING HERKENNEN ZE ELKAAR.)

Bruin: Isegrim!

Isegrim: Oom Bruin!

Bruin: Je wilde me neerslaan, hè?!

Isegrim: Jij sloeg me zelf!

Bruin: Ik zal je leren, hoe je dat doen moet! (EEN REGEN VAN STOK-
SLAGEN OP ISEGRIM)

Isegrim: Help! Help! Hij vermoordt me!

(HIJ VLUCHT, ACHTERVOLGD DOOR BRUIN, TERWIJL EEN HARTELIJK GELACH UIT HET KREUPEL-
HOUT WEERKLINKT. MUZIEK)

EINDE DERDE BEDRIJF.

VIERDE BEDRIJF - WINTER .

MUZIEK. WIND. WOLVENGEHUIL IN DE VERTE. HET TONEEL WORDT LANGZAAM LICHTER. TIECELIJN LOOPT BIBBEREND VAN KOU TE STAMPVOETEN. BRUIN KOMT DIEP IN ZIJN PELS WEGGEDOKEN OP.

Tiecelijn: Het is winter, meester Bruin.

Bruin: Ja, dat weet ik.

Tiecelijn: Wat heeft het weer verschrikkelijk gesneeuwd vannacht. Ik zak er tot mijn nek in weg. En de wind is zo ijzig koud, dat ik tot in mijn botten verkleumd ben, 'k Zou er heel wat voor geven als ik net zo'n behagelijke, warme pels had als jij en zulke lekkere warme sokken om mijn voeten te warmen,

Bruin: Je hebt je veren toch.

Tiecelijn: Die helpen niet, ze zijn te koud. En honger heb ik ook! De grond is zo hard, dat er niets uit tevoorschijn komt. Ik rammel van de honger en ik ben niet de enige ook. Luister maar naar dat wolvengehuil. Wat een ellendige kou! Het hele meer is bevroren en mijn eigen tong ook, die is stijf als een stuk hout.

Bruin: Als je je snavel dichthield, zou dat niet gebeuren.

Tiecelijn: Dat zou ik graag doen, als er iets eetbaars in zat. Jij soms niet?

(SEIBEL LOOPT LANGZAAM VOORBIJ MET HAAR KUSSEN ONDER DE ARM; ZIJ KNIKKEBOLT VAN SLAAP.)

Tiecelijn: Zo vet en verzadigd als die ben ik bij lange na niet.
(TOT SEIBEL) Waar ga je naar toe?

Seibel: Ik ga slapen.

Nobel: (KOMT OP, GETEISTERD DOOR EEN ENORME HOESTBUI, DIE HIJ OPZETTELIIK OVERDRIJFT) Een dokter, er moet een dokter voor me gehaald worden. Hij kan een kwart van mijn koninkrijk krijgen, de helft van mijn koninkrijk desnoods, maar hij moet me van deze verschrikkelijke hoest afhelpen!

Tiecelijn: Uwe Majesteit schijnt er slecht aan toe te zijn!

Bruin: Welnee, dat is een gewone verkoudheid.

Nobel: Een gewone verkoudheid! Moet je horen! (HIJ HOEST) Een verkoudheid noemen ze dat! Ik hoest bijna mijn hart en mijn nieren uit mijn lijf. Op de rand van de dood ben ik en dat weten jullie, maar niemand steekt een vinger uit om me te helpen. Ach, Reinaart, waar ben je toch?

Tiecelijn: Reinaart?

Bruin: Die vervloekte vos?

Nobel: Ja, Reinaart mijn ridder!

Tiecelijn: Sire, ge meent niet, wat ge daar zegt.

Nobel: Jawel. Hij zou vast en zeker iets voor me doen.

Bruin: Nu, ik raad hen niet aan om een glimp van zichzelf te laten zien.

Nobel: Jullie moeten hem vinden! Zoek mijn hele rijk af.

Tiecelijn: Je weet best, dat dat onmogelijk is,

Bruin: Dat is zo, Sire. Niemand van ons kan dit bos uit zonder het met de dood te bekopen. De mens en zijn honden staan klaar om ons neer te leggen en in stukken te scheuren

Nobel: Zoek Reinaart voor me, ik smee het jullie. En als hij naar mij toe wil komen zal ik hem alles vergeven, wat hij misdaan heeft. Zeg hem dat. Alles!

Bruin: Ge zijt niet goed bij Uw hoofd, Sire!

(SEIBEL GAAT ONGEMERKT AF)

Tiecelijn: Aan de galg, daar hoort hij!

Nobel: Daar geef ik geen toestemming voor.

Tiecelijn: Ge zult wel moeten, Hoogheid.

Nobel: Hoe durf je....

Tiecelijn: Mijn boek staat boordevol klachten over hem. Het zijn er precies en welgeteld vierentwintig. (LAAT ZIJN BOEK ZIEN)
Dit boek is voortaan de baas hier!

Nobel: Moet ik dan ten onder gaan, alleen omdat, jullie zo wraakgierig zijn?

Tiecelijn: Wilt ge niet liever een beetje honing, dat verzacht de keel. Bruin kan U er vast wel aan helpen.

Bruin: Nee, absoluut niet. (TERZIJDE) Waar bemoeit hij zich mee! (TOT NOBEL) Ge hebt veel meer aan een warm dekbed van ravenveren.

Tiecelijn: Hè, zeg!

Nobel: Ik heb een hekel aan honing en aan dekbedden ook.

Tiecelijn & Bruin: Zie je wel!

Isegrim: (KOMT UITGEHONGERD EN WOEST OP) Geef me te eten! Het doet er niet toe wat, maar ik moet eten!

Nobel: Ik ben ziek, Isegrim.

Isegrim: En ik heb honger, Sire,

Nobel: Ik ben ten dode opgeschreven,

Tiecelijn: Geduld, Uwe Majesteit. Ga niet overhaast dood. Het wordt vanzelf weer mooi weer en dan gaat het beter.

Nobel: De dood wacht niet, vrienden. (HIJ HOEST) Mijn rijk... wie zal er voor mijn koninkrijk zorgen.

Isegrim & Bruin: (TEGELIJK) Ik!

Tiecelijn: Heren!

Isegrim: (DUWT BRUIN ACHTERUIT) Ik kan Uw plaats innemen, Sire. Sterf gerust!

Bruin: (DUWT ISEGRIM ACHTERUIT) Ik kan het nog veel beter, Hoogheid. Vertrouw maar op mij.

Isegrim: Er is verstand en moed nodig om een volk te regeren. En die heb ik allebei.

Bruin: Op de Koning na ben ik de dapperste en de sterkste van allemaal.

Isegrim: Maar jij bent veel te oud!

Bruin: Jij bent te jong!

Tiecelijn: Sterf alstublieft niet, Majesteit; die twee woestelingen zullen elkaar vermoorden om Uw troon in handen te krijgen.

genoeg, veel genoeg, zeer genoeg. Niet kniepen ander groot helpt.

Bruin: Maar, Sire, zo loop ik toch voor gek!

Nobel: Draag voortaan een halve snor als herinnering aan de offering voor je Koning, (TOT REINAART) Is dat alles?

Reinaart: Alles? Ho! Ook oena pinchetta....zo! (HIJ WIJST OP DE OREN VAN ISEGRIM WAARUIT WITTE HAREN STEKEN)

Isegrim: Mijn oren? Nee, hoor! (HIJ PROBEERT ZICH UIT DE VOETEN TE MAKEN)

Nobel: Isegrim: Kom hier!

Isegrim: Mijn oren, Sire!

Reinaart: No! Solémente daar, in rondte, los pelos blancos, wiette harene, si!

Nobel: (TOT ISEGRIM) Zie je wel, het is de moeite niet waard. Alleen de witte haren.

Isegrim: Maar die heb ik zelf nodig.

Bruin: Dat kan je niet weigeren, beste neef.

Nobel: Het is noodzakelijk, Isegrim,

Isegrim: Maar dat is geen gezicht.

Tiecelijn: Wat doet jouw gezicht er nu toe, heer wolf, als het om je geliefde koning gaat.

Bruin: Ga je gang, troubadour.

(REINAART KNIPT)

Isegrim: Ik ben onteerd!

Reinaart: Geen bewegen! Geen bewegen!

Isegrim: Au! Hij knipt in mijn oor, au!

Reinaart: Zo goed. (STOPT DE HAREN IN DE BEURS)

Tiecelijn: Zal ik het andere oor even knippen?

Reinaart: Qué non! Genoeg ounos! Signor zijn zo veel ongelukkig.

Isegrim: (WIENS KAALGEKNIPTE OOR TREURIG NAAR BENEDEN HANGT, TERWIJL HET ANDERE NOG RECHTOP STAAT) Sire, dit is afzichtelijk!

Bruin: Troost je, neef, het is voor het welzijn van het koninkrijk.

Nobel: No! Ook... (STEEKT DRIE VINGERS OP)... verios, die...(WIJST OP DE STAART VAN TIECELIJN)

Tiecelijn: Nee! (HIJ PROBEERT TE VLUCHTEN)

Bruin: (HOUDT HEM TEGEN) Een ogenblikje!

Tiecelijn: Eh... Sire... ik moet... er moet...

Bruin: (TREKT HEM DICHTERBIJ) Ja, je moet... net als ik!

Isegrim: En net als ik, griffier!

Nobel: Drie veren, Tiecelijn!

Nobel: Drie veren, Tiecelijn!

Tiecelijn: Maar kijk nu eens, dit is alles wat ik nog over heb.

Reinaart: (ONDERZOEKT DE VEREN) Ma qué! Magnificos! Sublimos! Zwartos verios fantasticos!

Tiecelijn: Sire, dan heb ik geen staart meer.

Bruin: Is jouw staart soms meer waard dan mijn snor?

Isegrim: Het is voor onze geliefde Koning, Tiecelijn.

Reinaart: (TREKT EEN VEER UIT) Ounos!

Tiecelijn: (KRASSEND) Ai!

Reinaart: Dos!

Tiecelijn: Ai!

Bruin: Maar jouw kop blijft tenminste toonbaar.

Reinaart: Tres!

Tiecelijn: (DIE NU GEEN STAART MEER OVER HEEFT) Ai! Oh, Sire, ik ben zo naakt als een worm. Ik zal bevriezen van kou!

Reinaart: (STOPT DE VEREN IN DE BEURS) Ien orde! Goed, muchos goed! (TOT KONING) Gran Signor, op de cabèza, op de kop, daar! (HIJ LEGT DE BEURS IN DE KROON)

Nobel: Weet je zeker, dat het me genezen zal?

Reinaart: Heel veel zeker, gran Signor.

Nobel: Geef me die fles!

Tiecelijn: Voorzichtig, Sire, het kan wel vergif zijn.

Isegrim: Welnee, drinkt het maar gerust.

Nobel: (BRENGT DE FLES NAAR ZIJN MOND, TERWIJL HIJ DE ANDEREN GADESLAAT. DAN GEEFT HIJ HEM PLOTSELING AAN TIECELIJN) Neem een slok!

Tiecelijn: Uh... ik heb geen dorst, Sire.

Nobel: Neem een slok, zeg ik je.

Tiecelijn: Maar ik hoest niet, Sire.

Nobel: Moet ik het me geweld in je keelgat gieten?

Tiecelijn: Nee, maar... (HIJ NEEMT EEN SLOKJE)

Bruin: Misschien is het goed voor je staart!

Nobel: En?

Tiecelijn: Bah, zuur als azijn, Hoogheid!

Nobel: (TOT BRUIN) En nu jij.

Bruin: Liever niet.

Nobel: Ik zei: nu jij!

Bruin: Liever gezegd dan gedaan.

Nobel: Het is een bevel, heer Bruin.

Isegrim: (SARCASTISCH) Misschien is het goed voor je snor!

Bruin: (HEEFT GEDRONKEN) Wat een smerige smaak!

Nobel: Nu proef jij, Isegrim.

Isegrim: Ik dacht, dat het bewijs nu wel geleverd was: dit medicijn is goed.

Nobel: Moet ik je soms dwingen?

Tiecelijn: Misschien gaat je oor dan weer rechtop staan.

Isegrim: (HEEFT GEDRONKEN) Afgrijpselijk!

Nobel: Voelt niemand zich onwel worden?

Reinaart: Ma qué, Signor Majesteit, het is oen vino die geven het leven, niet geven de dood.

Nobel: (DRINKT MET DUIDELIJKE TEGENZIN) Bah, wat vies! Afschuwelijk!

Tiecelijn: Hoe voelt Uwe Hoogheid zich?

NOÛEL: Om de waarheid te zeggen, voel ik nog geen verandering.

Reinaart: Dan Signor ook moeten de stekels.

Nobel: Stekels, waar is dat goed voor?

Reinaart: Si, si, stekels! Zó. (HIJ STEEKT DRIE VINGERS OP EN GEEFT DE LENGTE VAN DE STEKELS AAN)

Isegrim: Aan stekels kan Netelaar U helpen, Sire.

Bruin: Ja, de kapelaan, dat is zo.

Tiecelijn: (ENTHOUSIAST) Ik ga hen halen! (HIJ GAAT AF)

Nobel: Maar wat wil je er mee doen?

Reinaart: Zijn alles groot medicijns! Oenos, mostachos, snor!

Bruin: Ja, wat doet dié in je medicijn?

Reinaart: Zijn de kracht! Kracht van oen dik signor komen in hart van signor Majesteit.

Isegrim: En mijn haren dan?

Reinaart: Haren geven calor, goed warm calor die doden de...(HIJ HOEST)

Tiecelijn: (KOMT TERUG, GEVOLGD DOOR NETELAAR) En mijn veren, mijn mooie veren?

Reinaart: Verios muchos goed toveren...vliegen... pijn vliegen weg... als een vogel,

Nobel: Maar die stekels dan, waar dienen die toe?

Netelaar: Welke stekels?

Bruin: Rustig aan. Dat hoor je straks wel. (TOT REINAART) Ga je gang, troubadour.

Netelaar: Wat? Hoezo?

Reinaart: (VOL BEWONDERING) Oh..mooi...veel prikken...goed! Heel veel zeer muchos magnifico!

Netelaar: Eh...pardon, Sire, wat wil hij met mijn stekels?

Isegrim: Zijne Majesteit vraagt er maar drie van je,

Nobel: Welnee. Dat is toch niet nodig!

Tiecelijn: Jawel hoor, absoluut noodzakelijk, Sire.

Netelaar: Maar het is de enige bescherming die ik heb.

Bruin: Doe niet zo prikkelbaar. Je hebt er genoeg,

Reinaart: De deze! (TREKT EEN STEKEL UIT)

Netelaar: Au! Uwe Majesteit kan niet toestaan, dat... Au!...Ik eis ontzag voor ... Au!

Tiecelijn: Jammer niet, het is al klaar. En bij jou zie je niet eens waar ze gezeten hebben.

Netelaar: Hij heeft ze uit mijn lijf gerukt. (GAAT WOEDEND AF)

Reinaart: Hier stekels zijn, gran Signor. Veel lang, veel scherp. Goed zijn, goed!

Nobel: Wacht eens even. Ik wil eerst horen, wat je ermee van plan bent.

Reinaart: Medicijnos, gran Signor. De borsa en de vino niet genoeg zijn. Gran Signor niet beter! Schuld van de bloed.

Nobel: Van het bloed? Maar je wilt me toch niet...?

Reinaart: Si, gran Signor, y zullen...Primo, daar! (WIJST EEN PLEK IN DE ARM)

Nobel: Ho!

Reinaart: Dan, daar! (IN ZIJN BEEN)

Nobel: Nee, stop!

Reinaart: Dan... waar leven is...daar! (IN ZIJN ACHTERSTE)

Nobel: Nee, het hoeft niet. Ik voel me al een stuk beter!

Reinaart: Zijn gran medicijnos!

Nobel: Ik ben echt weer beter. Helemaal.

Reinaart: Geen meer van. (HIJ HOEST)?

Nobel: Ik ben genezen, zeg ik toch! Gooi die stekels maar weg.

Reinaart: De gran Signor is gered! Eviva de gran Signor!

Allen: (LAUW) Leve de Koning!

Nobel: Dank, vrienden. En jou, troubadour, jou wil ik belonen!

Tiecelijn: Wilt ge hem echt eerste minister maken?

Nobel: Heb ik dat dan gezegd?

Isegrim: Wat mij betreft, ik kan het me niet goed herinneren.

Bruin: Maar het kan toch niet Sire, een troubadour met een vedel!

Nobel: Heb ik het echt beloofd?

Tiecelijn: Beloofd of niet, volgens de wet mag een, vreemdeling nooit minister van het dierenrijk worden, dat staat vast.

Nobel: Je hoort het, troubadour, de wet verbiedt het.

Reinaart: Dat gran Signor zijn genezen, is veel goed. Dat arm troubadour geen minister zijn, is ook veel goed. Troubadour vragen solemente om het recht van te moesiceren in al het land van de dieren.

Nobel: Dat is je toegestaan! En neem dit dan van me aan als het bewijs van mijn dankbaarheid.

Isegrim: Uw ring, Sire?

Bruin: De diamant van de Koning?

Tiecelijn: Maar die is meer dan een miljoen waard!

Nobel: Is mijn leven dat soms niet waard!

Tiecelijn: Natuurlijk, zeker!

Nobel: Deze ring is het teken van mijn speciale bescherming. Aan wie je hem ook laat zien in mijn rijk, hij zal je hulp en bijstand geven.

Reinaart: De Signor is muchos gran, gran als de zon en de maan. Yo zijn hem oen dienaar.

Nobel: Heb je nog andere wensen?

Reinaart: Si.. la borsa, de beurs.

Bruin: Mijn snor!

Nobel: De helft van je snor.

Isegrim: Mijn oor!

Nobel: Alleen een paar witte haren, Isegrim.

Tiecelijn: Mijn staart!

NOEEL: Die drie ongelukkige veren. (TOT REINAART) Je mag hem hebben, troubadour. Ik hoop, dat hij je geluk brengt. En

nu, mijne heren, komt mei me mee. We zullen het volk vertellen, hoe zijn tijdige tussenkomst mij het leven gered heeft. Tot ziens, mijn dappere redder.

Reinaart: (DIE DE DRIE STEKELS IN DE BEURS HEEFT GEDAAN) Ook gran Signor zijn dapper. Leve de gran Signor en dank voor lieve ring. (HIJ GROET. NOBEL, BRUIN EN ISEGRIM GAAN AF. OOK REINAART MAAKT AANSTALTEN OM TE VERTREKKEN)

Tiecelijn: Een ogenblikje, beste vriend.

Reinaart: Kleine signor zeggen: beste vriend!

Tiecelijn: Een ogenblikje, dat zei ik.

Reinaart: Yo zijn jou oen vriend.

Tiecelijn: Je vergeet misschien, dat het in bepaalde landen - zoals hier bij ons - gewoonte is, dat de bezoekers aan de griffier van de koning een bewijs van hun dankbaarheid geven. (HIJ STEEKT ZIJN RECHTERHAND UIT EN MAAKT MET ZIJN LINKERHAND DUIDELIJK, DAT ER GELD IN GELEGD MOET WORDEN)

Reinaart: Ma Qué, y niet weten daarvan.

Tiecelijn: Daarom zei ik het je maar even. Ik ben de griffier van de Koning. Ik verzorg en regel alles wat er in het hele rijk gebeurt.

Reinaart: Sjonge! En yo denken, dat gran Signor Koning doen alles,

Tiecelijn: Hij doet wat ik hem zeg. Als ik zeg "De Koning komt eraan", komt hij eraan. Als ik zeg "De Koning gaat zitten", gaat hij zitten; "de Koning drinkt" en hij drinkt; "de Koning staat op" en hij staat op. Hij doet niets zonder dat ik het zeg. Ik ben zo machtig, dat er zonder mij zelfs helemaal geen Koning der Dieren zou bestaan,

Reinaart: Ma qué, zien dat eens aan! Kleine Signor zijn oen gran persoon. Qua jammer dat verloren hebben zijn verios.

Tiecelijn: Het is jouw schuld, dat ik er zo belachelijk uitzie.

Reinaart: Ma qué, no! Yo hebben in knapzak alles voor te maken van klein Signor oen gran Signor. (LAAT HEM DRIE PAUWEVEREN ZIEN)

Tiecelijn: Dat zijn toch pauweveren?

Reinaart: Si, verios van pauwvogel, pauw zijn magnifico vogel en dragen do zon honderd keren op zijn verios.

Tiecelijn: Ja, het is een mooie vogel, maar hij is wel erg dom.

Reinaart: Ma qué! De verios zijn solemente staart, niet cabèza, niet kop. De kleine Signor hebben gran verstand en met drie verios - daar - zullen zijn gran vogel - yo hem zeggen - de meest gran magnifico vogel van bos.

Tiecelijn: (KRASSEND) Dacht je?

Reinaart: Si, zij de waarheid. Daar. Zo! Zijn dank van oen troubadour aan gran persoon van klein Signor.

Tiecelijn: Ik neem je nederig geschenk aan. Je kunt gaan. Maar let op, als je bij de rand van het bos komt. Laten de honden je niet zien, want dan komen ze hierheen.

Reinaart: Oew dienaar, gran magnifico vogel, oew dienaar. (GAAT AF)

Tiecelijn: (STEEKT DE PAUWVEREN IN ZIJN STAART) Hij heeft gelijk, die troubadour. Ik voel dat ik zo heel mooi word, bijzonder mooi. (HIJ PRONKT) Daar haalt de Koning het niet bij; die ziet er niet zo fraai uit, zo charmant, zo statig, zo elegant. Ik ben herboren. Het is magnifiek Als de anderen me zien, zullen ze wel zéggen: "Kijk die raaf"! En dan worden ze groen van jalouzie. Ze zeggen "Kijk die raaf" en alle echo's van het bos zullen het herhalen. Kijk die raaf! (LUID) Kijk die raaf!

Reinaart: (HEEFT ZICH VERSCHOLEN EN DOET DE ECHO NA) Kijk die raaf... raaf -fraai - fraai...

(SEIBEL KOMT OP, ZIET TIECELIJN EN KIJKT NAAR HEM ZONDER ZELF TEVOORSCHIJN TE KOMEN)

Tiecelijn: Dank je wel, echo. Fraai, ja, dat is het. Heel fraai. Buitengewoon fraai. Daar haalt Isegrim het niet bij. Daar haalt de Koning het niet bij. Niet op lange na...

Reinaart: (ECHO) Op lange na... na...ha...hahaha...(DE ECHO VERANDERT GELEIDELIJK IN LACHEN DAT IN ECHOKLANKEN VOORTDUURT)

Seibel: (KAN ZICH NIET MEER INHOUDEN) Hihihihihihihih!

Tiecelijn: (AANVANKELIJK VAN ZIJN STUK GEBRACHT EN VERBAASD) Wat? (WORDT KWAAD) Wil je stil zijn, echo!

Reinaart: (ECHO) Echo...ho ho ho ho!

Tiecelijn: (ZIEDEND VAN WOEDE) Ik verbie...

Seibel: Verbie...hihihihihi!

TIECELIJN: (ONTDEKT HAAR) Zo, deed jij dat!

Seibel: Nee, ik nie... hih hi hi ... maar jij...

Tiecelijn: Houd je mond. (HIJ GOOIT DE PAUWEVEREN WEG)

Seibel: Je lijkt wel... hihihihi!

Tiecelijn: Wat lijkt ik? (HIJ SCHUDT HAAR DOOR ELKAAR)

Seibel: Die veren.... hihihi t is geen gezicht... hihi... au! Je wurgt me!

Tiecelijn: Suffe marmot: Ik zal je aan Isegrim cadeau doen, dan kan hij je aan stukken scheuren!

Seibel: Help, help me.

Reinaart: (KOMT OP. ZONDER VERMOMMING) Laat haar los.

Tiecelijn: Jij? Wat doe jij hier!

Reinaart: Ma qué, de kleine signor niet herkennen zijn vriend?

Tiecelijn: De troubadour!

Reinaart: Wat heb jij toch een uitstekend geheugen,

Tiecelijn: Ik had het kunnen weten.

Reinaart: (STEEKT DE PAUWEVEREN IN ZIJN STAART EN DOET HET GEPRONK VAN TIECELIJN NA) Ben ik niet mooi? Hohohoho...

Tiecelijn: Geboefte!

Reinaart: Kijk die raaf... fraai. fraai, fraai...

Tiecelijn: Satan!

Reinaart: Nog mooier dan de ko...hhohohoho...

Tiecelijn: Dat zal ik je betaald zetten!

Reinaart: Ben ik niet magnifie...hihihi.

Tiecelijn: Dit is je laatste streek.

Reinaart: De raaf met de mooiste staa.... hahahahaha.

Tiecelijn: (SCHRIJFT IN ZIJN BOEK) De vijfentwintigste. Die zal je aan de galg brengen!

Reinaart: (TOT SEIBEL) Laat me alleen met die praatjesmaker, wil je? (seibel af)

Tiecelijn: Denk maar niet, dat je er nog eens onderuit komt. Nu is het te laat. Trompetten!

(TROMPETSIGNAAL)

EINDE VIERDE BEDRIJF.

E P I L O O G

(VOLGT ONMIDDELLIJK OP VIERDE BEDRIJF)

Reinaart: Waar is die fanfare voor nodig?

Tiecelijn: Voor jou! (ZWAAIT MET ZIJN BOEK IN DE LUCHT) De maat is vol!
Namens de Koning... Zijne Majesteit de Leeuw Nobel...

Reinaart: Hou maar op, ik ken de rest uit mijn hoofd! (LOOPT WEG IN
DE RICHTING VAN HET HOF, MAAR ONTMOET DAAR NOBEL, DIE JUIST OPKOMT)
Sire!

Bruin: Kijk eens aan! Dat is een verrassing! (REINAART PROBEERT NU
NAAR HET MIDDENACHTER VAN HET TONEEL UIT TE WIJKEN, MAAR KOMT DAAR
ISEGRIM TEGEN)

Isegrim: Het touw hangt nog steeds klaar, neef!

Reinaart: (IN HET NAUW GEDREVEN) Ik heb geen haast, hoor,

Tiecelijn: Namens de Koning. Zijne Ma...

Nobel: Stop!

Tiecelijn: Maar ik ben nog niet klaar met de aankondiging.

Nobel: We zijn met op je breedsprakigheid gesteld.

Tiecelijn: Breedsprakigheid? Als ze nu zelfs niet meer naar mijn
aankondiging willen luisteren....

Nobel: Roep het gerecht bij elkaar.

Tiecelijn: Daar was ik al mee bezig! Trompetten!

(TROMPETSIGNAAL. IEDEREEN GAAT ZITTEN, ANGSTVALLIG OP REINAART LETTEND)

Netelaar: (KOMT OP) De hemel bescherm U allen! (HIJ ZIET REINAART) Ben je
weer tevoorschijn gekomen? Dat is niet verstandig van je.

Nobel: Mijne Heren!

Tiecelijn: De koning neemt het woord. Trompetten! (TROMPETSIGNAAL)

Nobel: Het jaar gratie, dat wij aan ridder Reinaart verleend
hadden, is nu voorbij. Zijn er nog klachten, die hem ten
laste gelegd kunnen worden?

Tiecelijn: Ik heb er een boek vol, boordevol, propvol, het barst bijna uit elkaar van de klachten. Het zijn er niet minder dan vijfentwintig! (HIJ BEGINT SNEL TE LEZEN) Ridder Reinaart, bijgenaamd Reinaart de Vos, wordt ten laste gelegd, dat.....

Bruin: Laten we geen tijd verknoeien. Alle aanwezigen zijn getuige geweest van de misdaden, die deze schurk heeft begaan. Laten ze hun oordeel maar uitspreken, dan kunnen we hem ophangen.

Isegrim: Bruin heeft gelijk.

Tiecelijn: Nu, meteen!

Nobel: En wat zegt de kapelaan?

Netelaar: Ik hoop, dat de hemel het me vergeeft, maar ik ben het met hen eens. Hij heeft het verdiend,

Nobel: (TOT REINAART) Heb je het, gehoord?

Reinaart: Als ik het goed heb, staat de wet mij toe om mij te verdedigen.

Nobel: Ja, dat is zo,

Bruin: Luistert niet naar wat, hij zegt!

Isegrim: Hij doet toch niets anders dan liegen!

Tiecelijn: (ZWAAIT MET ZIJN BOEK) Het bewijs is geleverd. Wat valt er nog te praten?

Nobel: Het is de wet en die zou jij toch moeten kennen, (TOT REINAART) Heb je een verdediger?

Reinaart: Gij, Sire!

Nobel: Ik? Waarom ik?

Reinaart: Zegt deze ring U niets? (MET HET ACCENT VAN DE TROUBADOUR) De gran Signor hebben verloeren zijn... (HIJ HOEST). De troubadour hebben veel genezen de gran Signor.

Nobel: Was jij dat?!

Bruin: Hij heeft mijn snor afgeknipt!

Isegrim: Mijn oor!

Netelaar: Mijn stekels!

Nobel: Willen jullie mij aan het woord laten!

Tiecelijn: Mijn veren! Het staat hierin! (HIJ WIJST OP ZIJN BOEK)

Bruin: De bijen hebben me in mijn achterwerk geprikt!

Nobel: Stilte!

Tiecelijn: Het is een lelijke kaasdief.

Netelaar: En een hamdief ook.

Nobel: Hu is het uit! (STILTE) Aangezien iedereen van Reinaarts schuld overtuigd is...

Bruin: Ja, iedereen!

Isegrim: Zonder uitzondering!

Nobel: Zie ik me genoodzaakt... hoe het me ook spijt, geloof me...

(JACHTHOORNGESCHAL)

Seibel: (KOMT OPGEWONDEN OP) De jagers! Ze komen eraan!

(HOORNGESCHAL UIT ALLE RICHTINGEN)

Bruin: Let niet op haar! Daar heeft ze ons al een keer mee beetgehad!

Seibel: Alsjeblieft, geloof me toch, ze komen van alle kanten hierheen!

Isegrim: Laten we hem eerst ophangen, Sire, anders ontsnapt hij ons weer.

Tiecelijn: Ja, ja, geen uitstel meer! (GEWEERSCHOTEN)

Netelaar: Deze keer is het ernst!

Nobel: Kom, heren!

(ZE GAAN IN DE RICHTING VAN HET HOF EN VOEREN REINAART MEE, MAAR WORDEN DOOR EEN HARTIG VUURSALVO BEGROET. ZIJ DEINZEN TERUG.) Tiecelijn!

Tiecelijn: Si... sire?

Nobel: Ga kijken wat er aan de hand is.

Tiecelijn: Ik? Nee hoor, ik...

Nobel: Ik beveel het je!

Netelaar: We zijn omsingeld!

Seibel: Het zijn er meer dan twintig, aan die kant.

Bruin: Ja, het is waar. Ik zie ze!

Isegrim: En aan die kant ook!

Nobel: Deze keer is er geen ontkomen aan, vrienden. Ieder van ons moet zijn leven maar zo dapper mogelijk verdedigen.

Tiecelijn: Sire, ik wens U een heldhaftige dood, maar wat mezelf betreft, ik mag dan geen staart meer hebben, vleugels heb ik nog wel. En daar zal ik gebruik van maken.

(HIJ VLIEGT WEG. ZIJN VERTREK GAAT VERGEZELD VAN MUSKETSALVO'S)

Netelaar: Altijd even dapper, die pauwestaart!

Bruin: Haar wat doen we met hem hier? Hij is veroordeeld,

Nobel: Dat zijn we allemaal, heer Bruin.

Reinaart: Ik kan U redden, Sire,

Isegrim: Ga er niet op in!

Bruin: Het is toch weer een list!

Nobel: Wat wil je dan doen?

Reinaart: Ik zal het bos uitgaan....

Isegrim: Hij wil vluchten, dat begrijpen jullie toch wel.

Reinaart: Nee. Ik zal zorgen, dat de jagers me zien en jullie blijven hier. De honden zullen mijn spoor volgen en de mensen volgen de honden. Ik zal ze het bos uit lokken, tot de overkant van de vlakte.

Nobel: Maar dat kost je je leven.

Reinaart: Misschien wel. Maar dat van U wordt gered.

Nobel: Laat hem vrij,

Isegrim: Maar, Sire, die schavuit...

Nobel: Die schavuit, zoals jij hem noemt, heeft meer moed onder zijn rode vacht dan jij verstand onder je belachelijke oren. Laat Reinaart gaan, (TOT REINAART) Het ga je goed!

Reinaart: Vaarwel. Sire. Vaarwel, vrienden.

(HIJ KIEST ZORGVULDIG DE PLEK UIT, WAAR HIJ SNEL IN HET BOS VERDWIJNT. ONMIDDELLIJK WEERKLINKT WOEDEND HONDENGEBLAF, GESCHREEUW, SCHIETEN. DE DIEREN BLIJVEN ZWIJGEND DICHT BIJ ELKAAR STAAN. ZIJ SPITSEN ANGSTIG DE OREN.)

(STEMMEN VAN JAGERS DOOR LUIDSPREKERS, VERSTERKERS OF OP ANDERE MANIER VERVORMT! HET VERSCHIL TUSSEN DE MENSEN- EN DIERENSTEMMEN MOET DUIDELIJK ZIJN. DOOR ELKAAR KLINKENDE KRETEN)

Jagers: Een vos! Die vos daar! Laat de honden, los! Pak ze, pak ze! Vooruit! Vlugger, voor de duivel, Daar! Pak ze! (ENZ, AD LIBITUM.)

(DE KRETEN EN HET LAWAAI KOMEN EERST VAN DICHTBIJ, MAAR WORDEN GELEIDELIJK ZWAKKER, ALS AANWIJZING DAT REINAART DE JAGERS EN DE HONDEN VAN DE OVERIGE DIEREN WEGLOKT. ZIJ HEBBEN STAAN LUISTEREN ZONDER EEN WOORD TE ZEGGEN. ANGST EN PANIEK GAAN LANGZAAM OVER IN OPLUCHTING EN BLIJDSCHAP. NAAR GELANG DE JACHT ZICH VERDER VERWIJDEERT. ER WORDT NIET MEER GESCHOTEN)

Nobel: (RICHT ZICH FIER OP) Het lijkt mij, dat we gered zijn, heren!

Seibel: (SPRINGT ROND VAN VREUGDE) Het is hem gelukt! Het is hem gelukt!

(EEN LAATSTE GEWEERSCHOT WEERKLINKT, VAN VER, EEN ENKEL SCHOT, ONHEILSPELLEND, GEVOLGD DOOR EEN DOODSE STILTE. ZE KIJKEN ELKAAR AAN)

Seibel: Oh, nee! (GAAT RENNEND AF)

Bruin: Zo heeft die goddeloze vos toch zijn einde gevonden.

Netelaar: Ik hoop, dat de hemel zich over hem ontfermt. (HIJ BIDT)

Isegrim: En de jagers zich over zijn huid!

(SEIBEL KOMT TERUG, IN DE WAR)

Nobel: Heb je iets gezien?

Seibel: Niets. (ZIJ HUILT)

Isegrim: De honden zullen hem wel in stukken gescheurd hebben.

Nobel: Misschien is hij ze wel te slim af geweest.

Bruin: Een geweer ben je niet gauw te slim af.

Isegrim: Het bespaart ons de moeite om hem op te hangen.

Tiecelijn: (KOMT TERUG, MET HOGE BORST) Sire, mijne heren...

Bruin: Je kunt wel zien, dat het gevaar geweken is: daar is de dappere pauwestaart weer.

Tiecelijn: Als je het niet erg vindt, zal ik niet op dat gesnier van jou letten, heer Bruin. (TOT NOBEL) Uwe Majesteit is gered.

Nobel: Waar ben je geweest?

Tiecelijn: In de top van een boom,

Seibel: Heb je Reinaart gezien?

Tiecelijn: Ja, ik heb hem gezien. Hij viel neer en sleepte zich bloedend in de richting van een paar notebomen. Reinaart is dood, mijne heren:

Seibel: Nee!

Nobel: Onze nobele vriend!

Isegrim: Eindelijk zijn we hem dan toch kwijt.

Bruin: Dat is te mooi om waar te zijn. Ik durf het niet te geloven,

Tiecelijn: Ik heb het gezien, ik heb het met mijn eigen ogen gezien. Jullie kunnen me geloven. Hij viel en hij sleepte zichzelf weg...

Isegrim: Praat er niet meer over! Hij is dood, dat is het enige, dat eropaan komt.

Nobel: Hij heeft zich opgeofferd om ons te redden. Niemand van jullie zou dat gedaan hebben, jij nog het minst.

(REINAART KOMT OP, UITGEPUT, HIJGEND, OVERDREVEN DRAMATISCH. ALLEEN SEIBEL ZIET HEM)

Seibel: Sire... Uw... (ZIJ STEEKT HAAR HAND NAAR REINAART UIT)

(ALLEN DRAAIEN ZICH OM)

Reinaart: Mijn Koning.....

Tiecelijn: (GAAT VLUG BUITEN BEREIK STAAN) Hij is niet dood!

Reinaart: Ik ben mijn belofte nagekomen. (HIJ VALT NEER)

Seibel: (SNELT OP HEM TOE) Reinaart!

Reinaart: Het heeft niets te betekenen, Seibel...nee..niets. (HIJ STERFT. SEIBEL BARST IN TRANEN UIT)

Netelaar: Maar deze keer is hij toch echt dood, Sire.

Isegrim: Eindelijk!

Tiecelijn: Pas maar liever op! Hem kun je nooit vertrouwen.

Bruin: O nee, kijk maar. (HIJ TILT EEN POOT VAN REINAART OP, DIE WEER SLAP NEERVALT)

Tiecelijn: Dat heeft hij mij al eens een keer geleverd.

Netelaar: Wat meer eerbied, alsjeblieft.

Isegrim: Ja, het is nu echt uit met hem. (TILT EEN ARM OP, DIE LEVEN-LOOS TERUGVALT)

Nobel: Mijn arme vos! (TILT DE STAART VAN REINAART OP EN LAAT HEM WEER VALLEN)

Seibel: Hij was zo goed.

Netelaar: Goddeloos was hij.

Seibel: Zo vriendelijk,

Isegrim: Een schavuit, ja!

Seibel: Zo intelligent.

Bruin: Een spitsboef.

Seibel: Zo vrolijk.

Netelaar: Een hamdief!

Bruin: Een snorredief!

Isegrim: Een oordief!

Tiecelijn: Een lelijke kaasdief!

Nobel: Hij heeft me beter gemaakt!

Netelaar: Een stekeldief!

Tiecelijn: Een verendief. Het staat allemaal precies in mijn boek. Bladzijden en bladzijden vol. Vijfentwintig misdaden!

Isegrim: Hij heeft zijn verdiende loon gekregen.

Nobel: Jullie vergeten één ding. Dat wij nog in leven zijn, dat hebben wij aan hem te danken. (TOT TIECELIJN) Geef dat hier!

Tiecelijn: Mijn boek?!

Nobel: Ja, Reinaart is dood. Ik wil niet, dat dit boek de herinnering aan hem bezoedelt. We zullen het met hem begraven.

(HIJ PAKT HET BOEK EN SCHEURT DE BLADZIJDEN IN KLEINE STUKJES, DIE HIJ OP REINAART UITSTROOIT)

Tiecelijn: Sire... mijn boek... het bewijs...

Bruin: Zijne Hoogheid heeft gelijk. Deze paperassen zijn nu niet meer nodig.

Reinaart: (ZUCHT DIEP)

Seibel: Reinaart!

Reinaart: Was het een engel, die al die lichte vlokjes op mijn arme, geteisterde lijf liet neerdalen?

Bruin: Die satan leeft nog!

Nobel: Mijn trouwe, toegewijde ridder!

Reinaart: Bent Gij het, mijn édele Koning?

Isegrim: Daar heeft hij ons toch weer te pakken gehad!

Seibel: Reinaart, mijn lief vriendje van me.

Reinaart: Deel een stukje paradijs met me, Seibel. (HIJ LAAT EEN PAAR STUKJES PAPIER OP HAAR NEERDWARRELEN)

Tiecelijn: Mijn boek... in duizend stukken...

Reinaart: Hier, voor jou, oom Bruin. Voor jou ook, neef. En jij, kapelaan! (VROLIJK STROOIT HIJ DE VERSCHEURDE BLADEN ROND, DIE TIECELIJN VERGEEFS PROBEERT OP TE VANGEN)

Tiecelijn: Geef hier! Hier ermee! Sire, laat hem ophouden! Mijn boek!

Bruin: Hij heeft gelijk, Sire. We moeten...

Isegrim: Het zijn onze bewijzen, die hij daar rondstrooit!

Reinaart: Laten we ze maar laten vliegen, Sire. Het is nu niet de tijd om wraak te nemen of iemand aan de galg te hangen. (HIJ TREKT HET TOUW WEG, DAT NOG STEEDS AAN DE BOOM HANGT EN GEEFT DE UITEINDEN AAN SEIBEL EN NETELAAR, DIE HET TOUW RONDRAAIEN TERWIJL REINAART SPRINGT EN HARTELIJK LACHT) Het is nu tijd om te dansen en vrolijk te zijn, want Reinaart leeft!

Allen: (MAAR IEDER GEEFT ER ZIJN EIGEN BETEKENIS AAN) Reinaart leeft!

(MUZIEK. NOBEL VOEGT ZICH BIJ REINAART EN SPRINGT HAND IN HAND MET HEM VERDER. TIE-
CELIJN PROBEERT HUILEND VAN WOEDE ZIJN BOEK WEER IN ELKAAR TE PASSEN. BRUIN EN ISE-
GRIM BEGINNEN WOEDEND RUZIE MET ELKAAR TE MAKEN)

Bruin: Het is jouw schuld! Als jij je er niet mee bemoeid had,
was ik koning geweest en dan hadden we die schavuit geen
gratie gegeven. -Ik zweer je, neef, dat ik je van van-
daag af als mijn ergste doodsvijand zal beschouwen. Denk
maar niet, dat ik vergeten ben, hoe je me die avond af-
geranseld hebt, toen je dat hanegekraai nadeed. Je hebt
een pak slaag van me te goed en zo zeker als ik Bruin
heet, zal je het krijgen, ja, je zal het hebben en ik
zal het je nu maar meteen geven ook.

Isegrim: (GELIJKTIJDIG. HET PUBLIEK MAG HOEGENAAMD NIET WIJS KUNNEN WORDEN UIT
HUN OPGEWONDEN TWEESPRAAK) Als je me mijn gang had laten
gaan, zou die vos allang opgehangen zijn en dan zat ik
op de troon, waar jij mijn zolen kon komen likken. Nooit
van mijn leven zal ik je nog vertrouwen en helpen zal ik
je ook nooit meer. Denk je soms, dat ik de stokslagen
vergeten ben, die je me gegeven hebt, toen je het geka-
kel van een kip nadeed? We zullen dat meteen eens even
regelen. (ZE GRIJPEN ELKAAR BEET)

Tiecelijn: (GELIJKTIJDIG) Mijn boek! Het bewijs van al zijn misdaden!
En ik had het nog wel zo precies opgeschreven, wat hij
gedaan had. Nooit en te nimmer krijg ik meer zulke
prachtige bewijzen tegen dat misbaksel bij elkaar. Die
bandiet, die mijn staart kaalgeplukt heeft! Ik kan me
niet meer in het openbaar vertonen; het is verschrikke-
lijk!

Reinaart: (UIT VOLLE BORST, BOVEN HET LAWAAI UIT) Reinaart leeft!
Reinaart leeft!

DOEK.